

Pedagogisch Beleidsplan

**Tinker Bell
Kinderdagverblijven B.V.**

Schoolstraat 38
2712 VC Zoetermeer
Tel 079-3167555

www.tinker-bell.nl

Inhoudsopgave

	Blz.
Inleiding	3
Algemene uitgangspunten (Deel 1)	
1.1 Het kinderdagverblijf	4
1.2 Onze visie op opvoeden	5
1.3 De ouders	10
1.4 Het personeel	11
Onze werkwijze (Deel 2)	
2.1 Pedagogische middelen	13
2.2 De sociale ontwikkeling	15
2.3 Wenperiode	17
2.4 Uk & Puk	18
2.5 (Buiten) spelen en speelgoed	18
2.6 Gezond voedingsaanbod	21
2.7 Slapen	24
2.8 Zindelijk worden	25
2.9 Omgaan met gevoelens	27
2.10 Creativiteit	29
2.11 Feesten	30
Nawoord	31
Bijlage 1.1	32

Inleiding

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van Tinker Bell Kinderdagverblijven B.V. In dit beleidsplan verwoorden wij onze handelwijze ten aanzien van de in ons kinderdagverblijf geplaatste kinderen. Dit geldt zowel voor de baby's als de peuters.

Binnen Tinker Bell werken we volgens de visie van dr. Thomas Gordon, een Amerikaanse psycholoog. Gordon legt de nadruk op positieve communicatie en het actief luisteren naar de kinderen. De pedagogisch medewerkers gaan op een opgewekte en positieve wijze met de kinderen om en benaderen ze als gelijkwaardig.

Het eerste deel bevat de algemene uitgangspunten van het pedagogisch beleid. In het tweede deel worden deze algemene uitgangspunten vertaald naar de dagelijkse praktijk.

In het eerste deel van het pedagogisch beleidsplan zullen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan bod komen:

- 1) **Het kinderdagverblijf:** hier geven we de functie van onze instelling aan.
- 2) **Onze visie op opvoeden:** hier geven we in het kort weer hoe wij tegen het proces van opvoeden aankijken.
- 3) **De ouders¹:** in deze paragraaf vindt u de uitgangspunten die de basis vormen van onze contacten met de ouders.
- 4) **Het Personeel:** hier wordt aangegeven wat dit alles betekent voor het functioneren van onze pedagogisch medewerkers.

In het tweede deel van het pedagogisch beleidsplan komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan bod:

- 1) **Pedagogische middelen:** hier wordt beschreven van welke pedagogische middelen wij gebruik maken en hoe wij deze hanteren.
- 2) **De sociale ontwikkeling:** hier staat hoe wij inspelen en omgaan met de sociale ontwikkeling van de kinderen.
- 3) **De wenperiode:** hier staat beschreven hoe wij het kind begeleiden tijdens de wenperiode.
- 4) **Uk & Puk:** hier staat beschreven hoe wij met de methode Uk & Puk omgaan.
- 5) **(Buiten) spelen en speelgoed:** in deze paragraaf verwoorden wij onze visie op spelen en beschrijven wij het soort speelgoed dat wij gebruiken.
- 6) **Gezond voedingsaanbod:** hier staat beschreven wat wij de kinderen aanbieden qua voeding.
- 7) **Slapen:** hier wordt ons slaapbeleid beschreven.
- 8) **Zindelijk worden:** in deze paragraaf staat beschreven hoe wij omgaan met het proces van zindelijk worden.
- 9) **Omgaan met gevoelens:** hier wordt beschreven hoe wij omgaan met positieve en minder positieve gevoelens van kinderen.
- 10) **Creativiteit:** hier beschrijven wij hoe wij omgaan met de creativiteit van de kinderen en hoe wij dit stimuleren.
- 11) **Feesten:** in deze laatste paragraaf beschrijven wij ons feestbeleid.

---

¹ Met ouder wordt tevens elke andere verzorger/opvoeder bedoeld

Algemene uitgangspunten

1.1 Het kinderdagverblijf

Een kinderdagverblijf is een algemeen toegankelijke instelling die opvang biedt aan kinderen van 0 tot 4 jaar voor een vast aantal dagen per week, waardoor de ouders bijvoorbeeld in de gelegenheid worden gesteld om te werken of te studeren. Ouders kunnen ook kiezen voor flexibele opvang.

Ook voor bedrijven en instellingen vervullen wij een functie, omdat wij hen door deze dienst de mogelijkheid bieden waardevol personeel te krijgen en/of te behouden.

In aanvulling op thuis, biedt het kinderdagverblijf een omgeving aan waarin de kinderen tijdens de opvang in groepsverband worden verzorgd en opgevoed.

De groep wordt geleid door gekwalificeerd personeel conform de cao-kinderopvang. Hoewel het kinderdagverblijf een opvangvoorziening ten dienste van de ouders is, laten wij ons bij de invulling van het werk leiden door de behoeften van het kind.

Tinker Bell vangt de kinderen op in twee leeftijdsgroepen, te weten de babygroepen 0 tot 21 maanden en de peutergroepen van 21 maanden tot 4 jaar. De babygroepen kunnen maximaal 9 en de peutergroepen maximaal 13 kinderen per dag opvangen. Bij het plaatsen van broertjes en/of zusjes proberen wij zoveel mogelijk rekening te houden met de wensen van de ouders, mits dit planning technisch kan.

Met name de sociale ontwikkeling kan door het veelvuldig contact met andere kinderen en de pedagogisch medewerkers volop gestalte krijgen. Tevens gaan wij ervan uit dat de kinderen zo in de gelegenheid worden gesteld om vertrouwen in andere volwassenen op te leren bouwen.

In bredere zin menen wij dat het kinderdagverblijf met deze taakstelling een bijdrage levert aan de ontwikkeling van het kind.

De volgende functies kunnen wij helaas niet tot ons takenpakket rekenen:

- Gespecialiseerde opvoeding;
- Planmatige opvoedingsondersteuning aan de ouders;
- Preventie of vroegtijdige onderkenning van ontwikkelingsstoornissen.

Deze functies behoren tot het takenpakket van andere instellingen. Wij zijn primair geen hulpverlenende instelling, maar een dienstverlenende instelling.

Wel vervullen de pedagogisch medewerkers op grond van hun opleiding en ervaring een signalerende functie.

Tinker Bell staat positief tegenover de opvang van kinderen met een handicap. Wij geloven dat dit wederzijdse acceptatie en begrip bevordert, hetgeen een goede voorbereiding is voor het functioneren in de samenleving later.

Indien de aard van de handicap echter zodanig is dat het functioneren van de groep in gevaar komt of belemmerd wordt en wij met de huidige faciliteiten en deskundigheid onvoldoende op de bijzondere zorg van het kind kunnen inspringen, is opvang helaas niet meer mogelijk.

1.2 Onze visie op opvoeden

Pedagogisch kwaliteit

Om kinderopvang van goede pedagogische kwaliteit te realiseren maken wij gebruik van de volgende 4 doelen;

- 1) Het bieden van emotionele veiligheid in een veilige en gezonde omgeving
- 2) Het bevorderen van persoonlijke competentie
- 3) Het bevorderen van sociale competentie
- 4) Socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden

1.Het bieden van emotionele veiligheid in een veilige en gezonde omgeving

Welbevinden en betrokkenheid zijn dé essentiële indicatoren om van kwaliteitsvolle opvang te kunnen spreken.

Welbevinden geeft weer hoe een kind zich voelt en betrokkenheid geeft aan hoe intens een kind bezig is.

Op vele manieren kunnen pedagogisch medewerkers welbevinden en betrokkenheid van kinderen waarborgen en eventueel verhogen. Dit kunnen we bundelen in tien actiepunten:

De ruimte in aantrekkelijke spelzones inrichten

- De invulling van de spelzones nagaan en aantrekkelijk en uitdagend houden. (Uiteraard letten we hier dagelijks op maar 2 keer per jaar wordt dit grondig bekeken en in een vergadering met hele team besproken)
- Nieuwe materialen en activiteiten inbrengen.
- Interesses van kinderen identificeren en daarop aansluitende activiteiten aanbieden.
- Tijdens activiteiten betrokkenheid-verhogende impulsen geven.
- Vrij initiatief uitbreiden en ondersteunen met regels en afspraken.
- De relatie met elk kind en tussen kinderen verkennen en verbeteren.
- Activiteiten aanbieden die kinderen helpen om gevoelens, waarden en relaties te verkennen.
- Kinderen met sociaal-emotionele problemen herkennen en ondersteunen.
- Kinderen met specifieke ontwikkelingsbehoeften herkennen en ondersteunen.

Ook de wijze waarop pedagogisch medewerkers omgaan met kinderen is essentieel voor de kwaliteit. We onderscheiden drie dimensies, die we onder 'begeleidersstijl' samenbrengen:

- Stimuleren: verrijk activiteiten waardoor die intenser en boeiender worden
- Gevoeligheid voor beleving: dit zijn interventies die getuigen van aanvaarding en begrip voor de gevoelens en basisbehoeften van kinderen
- Autonomie verlenen: geef kinderen een actieve rol bij de keuze en uitvoering van activiteiten en bij de omgang met regels en afspraken.

Een voorwaarde om emotionele veiligheid te waarborgen zijn de vertrouwensband tussen de pedagogisch medewerkers en de kinderen en de kinderen onderling. Daarnaast zijn wij van mening

dat een kind in zijn of haar ontwikkeling behoefte heeft aan duidelijkheid. Deze duidelijkheid is terug te vinden in de omgang van de pedagogisch medewerkers met de kinderen, waarin zij de kinderen een duidelijke structuur bieden.

De *inrichting van de omgeving* kan eveneens bijdragen aan een gevoel van geborgenheid. Door inrichting van de ruimte kan een veilige sfeer worden gecreëerd voor jonge kinderen, met aandacht voor akoestiek, licht, kleur en indeling.

Wij vinden het belangrijk dat kinderen, zeker in het eerste jaar van hun leven, zich kunnen hechten aan vaste pedagogisch medewerkers. De kinderen op de babygroepen hebben maximaal 2 vaste pedagogisch medewerkers die de kinderen verzorgen en de ontwikkeling volgen. Pedagogisch medewerkers die het kind regelmatig zien, zullen beter in staat zijn sensitief reageren op signalen van het kind. Zij kennen het kind beter en kinderen voelen zich veiliger bij deze vertrouwde persoon dan bij een onbekende. Stabiliteit van sensitieve pedagogisch medewerkers is dus heel belangrijk.

Een veilig klimaat betekent een vaste groep met vaste gezichten van pedagogisch medewerkers. En met vaste routines die bijdragen aan het gevoel van veiligheid, zowel tussen pedagogisch medewerkers en kinderen als kinderen onderling. Pedagogisch medewerkers moeten ervaren dat kinderen nabij zijn, niet te afhankelijk en ze moeten niet te veel conflictueuze interacties met de kinderen hebben. Pedagogisch medewerkers moeten bij kinderen van alle leeftijden een sensitieve houding hebben en de signalen van kinderen oppikken, correct interpreteren en op basis daarvan responsief reageren. Interacties mogen niet puur routinematig verlopen. Pedagogisch medewerkers laten daarnaast een sensitieve en responsieve houding in de groepscontext van de kinderopvang zien, in hun omgang met meerdere kinderen tegelijk en niet alleen in een-op-een situaties. Deze sensitiviteit op groepsniveau lijkt een belangrijke voorspeller van veilige gehechtheid van jonge kinderen. Het is verder van belang dat de pedagogisch medewerkers op de groep de gemoedstoestand en gedachten van jonge kinderen kan inschatten en deze kan verwoorden en bespreken met kinderen, ook wel aangeduid met 'mind-mindedness'. Dit kan alleen als een opvoeder kinderen als zelfstandige personen ziet met eigen emoties, wensen, gedachten en intenties.

2. Het bevorderen van persoonlijke competentie

Het is belangrijk om te weten dat ieder kind zijn ontwikkeling op zijn eigen manier en tempo doorloopt. De pedagogisch medewerker is een belangrijke factor in het stimuleren van de ontwikkeling.

Kinderen moeten de ruimte krijgen om de omgeving te ontdekken en zo hun motoriek en zintuigen te ontwikkelen. De omgeving wordt daarom uitnodigend ingericht.

Om de ontwikkeling te stimuleren is herhaling belangrijk én een positieve respons van de pedagogisch medewerker.

Daarnaast is voorbeeldgedrag van de pedagogisch medewerker belangrijk, omdat kinderen op deze leeftijd voornamelijk leren te experimenteren met geïmiteerd gedrag.

Voor de fysieke ontwikkeling zal het aanbod bestaan uit ruimte voor vrij spel en bewegen in een uitnodigende omgeving, met een kind volgende rol voor de pedagogisch medewerker. En uit activiteiten waarin kinderen worden begeleid bij het opzoeken van hun grenzen, wat een actieve rol van de pedagogisch medewerker vraagt.

Gedurende de dag kunnen zoveel mogelijk beweegactiviteiten worden geïntegreerd in het dagelijkse handelen, door deze activiteiten spelend aan te bieden. Denk aan uit- en aankleden,

kennismaken met allerlei materialen, bouwen, knippen, plakken, verven. Voor de ontwikkeling van de grove motoriek is het van belang dat de kinderen ook voldoende *buitenspelen*. Buiten is er meer ruimte voor grovere en snellere bewegingen, zoals rennen en fietsen en voor ontdekken en ervaren. De pedagogisch medewerkers plannen iedere dag een buitenspel moment met de kinderen. De kinderen kunnen buiten vrij spelen of er wordt een activiteit buiten aangeboden.

Het is belangrijk om van jongs af aan voor veel, begrijpelijk en relevant taalaanbod te zorgen. Verwoord van begin af aan alles wat het kind doet of waar het bij betrokken is (het zogenaamde taal begeleidend handelen). Zo wordt het taalbegrip gestimuleerd. Begrijpelijk en relevant taalaanbod betekent taalaanbod dat is afgestemd op het niveau van het kind. Bied taal aan op een niveau dat net iets boven het huidige niveau van het kind ligt.

Het is belangrijk om zo vroeg mogelijk met voorlezen te beginnen. Zowel bij de baby's als op de peutergroepen is het van groot belang dat er dagelijks voorgelezen wordt. Er kan met een mooi verhaal veel bereikt worden. Kinderen ontwikkelen luistervaardigheid, vergroten hun woordenschat en hun concentratievermogen. Het stimuleert de verbeeldingskracht, het gevoel voor taal en de spreekvaardigheid. We kiezen boeken die goed bij de leeftijd van de kinderen passen. We lezen niet alleen het boek voor maar bespreken met de kinderen ook de kaft en de plaatjes in het boek. Zo proberen we een gesprek uit te lokken met de kinderen. Wij lezen iedere dag minimaal 15 minuten voor aan de kinderen. Dit verdeeld over meerdere momenten op de dag. Er zijn binnen Tinker Bell 2 voorlees coördinatoren. Zij wonen bijeenkomsten bij in de bibliotheek met andere voorlees coördinatoren en brengen het voorlezen onder de aandacht in de teamvergaderingen. Tinker Bell is tevens een boekstart gecertificeerd kinderdagverblijf.

Praten met een kind is anders dan met een volwassene, pas het taalgebruik daarom aan: praat langzamer, duidelijker, met een overdreven intonatie, maak de zinnen niet te lang en gebruik, zeker in het begin, relatief eenvoudige woorden. Wel is het belangrijk om altijd grammaticaal correct te praten, anders kunnen taalfouten door het kind worden overgenomen.

Lok taal uit door het stellen van open vragen. Geef het kind feedback op wat hij zegt of een uitbreiding van wat het kind zegt.

Ook bij meertalig opgevoede kinderen spreken wij alleen Nederlands omdat wij deze taal correct aan kunnen leren.

Kinderen komen in aanraking met getalbegrip en wiskundige inzichten. Om dit te stimuleren sluiten wij aan bij de spontane en natuurlijke nieuwsgierigheid van de kinderen. Het gaat om 'aansluiten bij', maar óók om het opwekken van belangstelling voor maat, voor getal, voor meten, ruimte, kijken, bouwen en nog veel meer zaken. Activiteiten in de context van spel vinden kinderen leuk en het legt een goede basis voor denkactiviteiten die later op hoger (formeel) niveau zullen plaatsvinden.

Hier volgen enkele suggesties voor activiteiten die in de spelsfeer kunnen worden uitgelokt:

- Verstoppertje spelen: waar zou Berend zich allemaal kunnen verstoppen?
- Kijken naar foto's. Op de foto is Femke veel kleiner, hoe kan dat?
- Zou het water in de fles genoeg zijn voor drie bekers?
- Ordenen: blokjes van groot naar klein.

Op speelse wijze stel je kinderen in staat zoveel mogelijk materiële verschijnselen zintuiglijk te verkennen. Zo worden kinderen geïntroduceerd in de materiële wereld en voorbereid op schoolvakken als natuurkunde en biologie. Gewoon door samen naar de maan te kijken, te luisteren naar het getik van de regen op een dak, bloemengeuren op te snuiven, het verschil in textuur tussen zand en klei te voelen.

Vanuit de exploratiedrang die kinderen van nature bezitten, ontdekken ze spelenderwijs de schoonheid van onder meer muziek en beeldende kunst. Daarnaast ontwikkelen ze kennis, vaardigheden en attitudes om door middel van beeld en geluid gevoelens en ervaringen uit te drukken en ermee te communiceren.

Het gaat hierbij niet zozeer om het eindresultaat, maar om het plezier dat de kinderen eraan beleven. We leggen de nadruk op het proces en niet op het product. Als het kind zijn werkstuk laat zien, bijvoorbeeld bij het kleien, dan brengen we het onder woorden en bewonderen het. Een kind wordt niet gedwongen om aan een bepaalde activiteit deel te nemen. Wel proberen we belangstelling hiervoor op te wekken.

3. Het bevorderen van de sociale competentie

Wij gaan ervan uit dat een kind zich sociaal ontwikkelt in en door de interactie met zijn of haar omgeving. In het kinderdagverblijf houdt deze omgeving met name de groep kinderen en pedagogisch medewerkers in.

Door het vele contact met de andere kinderen kan de sociale ontwikkeling volop gestalte krijgen. De pedagogisch medewerkers begeleiden dit proces.

Wij begeleiden dit proces door sociaal wenselijk gedrag te stimuleren. Zo wordt het samenspel gestimuleerd, dat aangepast is aan het ontwikkelingsniveau van ieder kind. Twee baby's worden bijvoorbeeld bij elkaar in de buurt gelegd, zodat ze elkaar kunnen zien en aanraken. Ook worden regelmatig speelgoed en/of activiteiten aangeboden die uitnodigen tot samenspel, zoals gezelschapsspellen, dans - of fantasiespel en kringspelletjes. Als een kind bijvoorbeeld met een bal rondloopt, stellen we voor om samen met een ander kind te gaan over rollen. Het is de bedoeling dat de kinderen gaan ervaren dat contact (spelen) met anderen plezierig is.

Ook streven wij ernaar dat de kinderen respect krijgen voor elkaar.

Zo stimuleren wij dat de kinderen aandacht voor elkaar hebben. We stimuleren bijvoorbeeld dat de kinderen tijdens de gesprekjes aan tafel naar elkaars verhaal luisteren en dat alle kinderen (ook de kleintjes en de stillere) aan de beurt komen om iets te zeggen.

Als een kind verdriet heeft, kan een pedagogisch medewerker soms andere kinderen bij het troosten betrekken door uit te leggen waarom het kind verdriet heeft.

Bij het kweken van begrip voor een ander vinden wij ook het bijbrengen van respect belangrijk. Wij willen de kinderen leren, voor zover ze daar al aan toe zijn, zich in anderen te verplaatsen door situaties uit te leggen. Bijvoorbeeld als een kind een ander kind duwt, uitleggen dat dit pijn doet of uitleggen dat een kind ook weleens even alleen (met een speeltje) wil spelen.

Een ander middel om respect voor elkaar bij te brengen is dat wij positief staan tegenover opvang van kinderen die opvallen doordat ze anders zijn (bijvoorbeeld een handicap). Door te laten zien dat deze kinderen zich ook gewoon in de groep bevinden, leren kinderen respect te hebben voor mensen die er anders uitzien of anders doen. De handicap of het anders zijn benadrukken wij niet, maar we leren de kinderen dat iedereen uniek is.

We stimuleren dat kinderen zorg en verantwoordelijkheidsgevoel krijgen voor elkaar, door ze spelenderwijs te leren rekening te houden met elkaar.

Wij leren ze bijvoorbeeld voorzichtig te spelen als er een baby in de buurt is of betrekken af en toe een peuter bij de verzorging van de baby's. Als grotere kinderen spelen met materialen die gevaarlijk zijn voor de kleintjes, wijzen wij de kinderen hierop.

We houden dan de kleinere kinderen op veilige afstand. De grotere kinderen leren hier zo spelenderwijs rekening mee te houden.

Een belangrijk middel om kinderen te begeleiden in hun sociale ontwikkeling is ze zelf in de omgang met de kinderen en met elkaar het goede voorbeeld te geven, door een houding die wordt gekenmerkt door warmte, acceptatie, respect, gelijkwaardigheid en eerlijkheid. Door een dergelijke houding naar de kinderen en naar elkaar, geven de pedagogisch medewerkers de kinderen - niet alleen in woorden, maar ook in daden - een voorbeeld, waaraan zij hun gedrag kunnen afmeten en vormgeven.

Als kinderen sociaal onwenselijk gedrag vertonen, negeren de pedagogisch medewerkers dit zoveel mogelijk.

Wel worden voorvallen met de kinderen besproken. Er wordt dan gesproken over hetgeen er gebeurd is en hoe het anders c.q. beter kan. Zo wordt het ombuigen van ongewenst gedrag gekoppeld aan het stimuleren van gedrag dat wel gewenst is.

4. Socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden

Bij Tinker Bell willen we een huiselijke en warme sfeer creëren waarin alle kinderen zich veilig en geborgen voelen en waar ieder kind zichzelf kan en mag zijn. Wij denken dat een kind zich het prettigst voelt in een omgeving die uitdaging biedt, maar die tevens duidelijk en voorspelbaar is. Het hanteren van duidelijke "huisregels", een herkenbare dagindeling met regelmaat en rustmomenten dragen hieraan bij.

In onze omgang met de kinderen vinden wij een aantal zaken belangrijk:

- Elk kind is een individu op zich,
- Een warme en accepterende houding naar de kinderen toe,
- Respect,
- Gelijkwaardigheid,
- Consequent en duidelijk zijn,
- Een kindgerichte benadering d.w.z. aansluiten bij de behoefte, mogelijkheden en belangstelling van de kinderen,
- Veel plezier,
- Een positieve benadering, waardoor een kind een positief zelfbeeld kan ontwikkelen.

Door middel van een dergelijke omgang willen wij de vertrouwensband met de kinderen laten groeien, zodat ook de kinderen in hun ontwikkeling kunnen groeien.

Behalve het contact tussen de pedagogisch medewerkers en de kinderen, is ook het contact tussen de kinderen onderling belangrijk. Aan dit proces willen wij onder begeleiding veel ruimte geven.

In ons kinderdagverblijf willen we ook een omgeving creëren die uitdaging biedt aan alle fasen in de ontwikkeling van het kind en dan op diverse terreinen van deze ontwikkeling. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dan ook dat ieder kind de gelegenheid krijgt om zich in zijn eigen tempo en naar eigen belangstelling te ontwikkelen.

In de zorg voor de kinderen besteden wij tevens veel aandacht aan veiligheid, gezondheid en hygiëne. Het kinderdagverblijf is verantwoordelijk voor het (fysieke) welzijn van de kinderen tijdens het verblijf bij Tinker Bell.

Ook menen wij een signalerende taak te hebben ten aanzien van bijvoorbeeld verwaarlozing of mishandeling van kinderen. Hiertoe is er een aantal protocollen binnen Tinker Bell aanwezig, zoals meldcode kindermishandeling.

1.3 De ouders

De ouders zijn en blijven primair verantwoordelijk voor de zorg en opvoeding van hun kinderen. Gedurende het verblijf van het kind in het kinderdagverblijf, neemt het kinderdagverblijf de verantwoordelijkheid tijdelijk van de ouders over.

Daarbij willen we de door ons geboden zorg en opvoeding zoveel mogelijk laten aansluiten op de verzorging die een kind thuiskrijgt, echter voor zover dit in te passen is in het (pedagogisch) beleid en de mogelijkheden van ons kinderdagverblijf.

Een goed contact tussen de ouders en de pedagogisch medewerkers vinden wij dan ook van essentieel belang. Gelijkwaardigheid tussen de ouders en pedagogisch medewerkers, wederzijds vertrouwen, openheid en eerlijkheid spelen hierbij een belangrijke rol.

Naast het mondelinge contact tussen de ouders en het kinderdagverblijf hanteren wij ook een kinderdagverblijfboekje op de babygroepen. Dit boekje, dat elk kind op de babygroepen afzonderlijk heeft, is van belang voor de voortgang van het kind op het kinderdagverblijf. Het boekje wordt elke dag meegegeven aan de ouders en deze overhandigt het bij het volgende bezoek van het kind weer aan de pedagogisch medewerker.

Als het kind bijvoorbeeld de nacht ervoor niet goed heeft geslapen of last heeft gehad van krampjes, dan kan dat worden genoteerd. Zo kan de pedagogisch medewerker in één oogopslag zien waar rekening mee gehouden moet worden. Ook kunnen bepaalde persoonlijke dingen van het kind hierin worden beschreven door de ouder. Zo slaapt het ene kind graag op zijn buik maar een ander kind misschien juist niet. Niet alleen de ouders schrijven wat op, ook de pedagogisch medewerkers schrijven in het boekje. Zo kan er bijvoorbeeld in geschreven worden dat het kind die dag haast niet geslapen heeft of dat het kind die dag iets nieuws heeft geleerd. Buiten het dagelijkse praatje om is dit schriftje handig voor de samenwerking tussen de ouders en de pedagogisch medewerkers.

Voor de kinderen van de peutergroepen hanteren wij naast het mondelinge contact tussen de ouders en het kinderdagverblijf een plakboek voor ieder kind afzonderlijk. Het plakboek wordt gevuld met knutselwerkjes, foto's, anekdotes en dergelijke. Dit plakboek krijgt de peuter mee als hij 4 jaar wordt en het kinderdagverblijf verlaat. Tevens sturen de pedagogisch medewerkers regelmatig een bericht en/of foto naar het ouderportaal van de ouders.

Wij hechten er veel waarde aan dat de ouders tevreden zijn met de door ons geboden opvang. Wij staan dan ook ten alle tijden open voor reacties van ouders.

1.4 Het personeel

Ons personeel is de belangrijkste schakel tussen u en uw kind. Gemotiveerde en goed samenwerkende medewerkers zorgen ervoor dat de opvang van de kinderen goed verloopt.

Ons personeel is uitstekend op hun taak voorbereid. Zij beschikken over praktische ervaring, een verzorgende instelling en een gedegen opleiding.

Een goede kennis op het terrein van veiligheid en E.H.B.O. is vereist, alsmede enige kennis op het gebied van de gezondheid. Daarnaast is er kennis nodig van de ontwikkeling van 0 tot 4-jarigen op de diverse terreinen. Wij hechten veel waarde aan een goed sociaal, psychologisch en emotioneel inzicht en inzicht in groepsprocessen. Uiteraard moeten zij ook over de noodzakelijke vaardigheden beschikken op het terrein van verzorging en hygiëne.

Uitgangspunt in het functioneren van de pedagogisch medewerkers is het opvoeden in groepsverband.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor dagritme, groepsregels en gewoonten. Hierdoor ontstaat een groepsproces dat aan ieder kind in de groep duidelijkheid en houvast biedt. Daarnaast hebben de pedagogisch medewerkers binnen het groepsproces ook zorg en aandacht voor ieder individueel kind.

Wat betreft vaardigheden vraagt onze werkwijze van de pedagogisch medewerkers dat zij open kunnen staan voor wat zich binnen de groep en bij de afzonderlijke kinderen afspeelt en dat zij hierop in hun handelwijze kunnen aansluiten. De pedagogisch medewerkers moeten goed kunnen communiceren, zowel met de kinderen, met de ouders, als met elkaar en zij moeten met alle partijen een vertrouwensband kunnen opbouwen. Ter bevordering van het bovengenoemde, werken wij met drie vaste pedagogisch medewerkers per babygroep, bij de peutergroep is er in sommige gevallen een vierde pedagogisch medewerker. Bij afwezigheid van een van de vaste pedagogisch medewerkers van de stamgroep, vervangen wij deze door een invalkracht. Daar wij werken met een vast invalbestand, zijn de invalkrachten bekend op alle groepen.

Van wezenlijk belang in het functioneren van de pedagogisch medewerkers is daarbij de houding die zij in het werk aannemen. In deze beroepshouding vinden wij de volgende zaken belangrijk:

- Eerlijkheid,
- Openheid,
- Respect voor eenieder,
- Een positieve en warme uitstraling,
- Flexibiliteit,
- Geduld en
- Betrouwbaarheid.

Tijdens de zorg voor de kinderen hebben de pedagogisch medewerkers direct te maken met de ouders.

De samenwerking met de ouders betreffende de zorg voor en opvoeding van de kinderen is daarom een belangrijk onderdeel binnen het functioneren van de pedagogisch medewerkers.

Onze pedagogisch medewerkers worden regelmatig ondersteund door andere volwassenen. Deze mensen krijgen bij ons een werkervaringsplek aangeboden. Zij ondersteunen de pedagogisch medewerkers met de huishoudelijke werkzaamheden en helpen soms mee met activiteiten op de groep. B.v. met knutselen. Ook is er een klusjesman die wanneer nodig wat reparatiewerkzaamheden verricht.

Wij bieden studenten de mogelijkheid om bij ons stage te lopen. Een stagiaire is een lerende, eventueel toekomstige werknemer waarin geïnvesteerd moet worden. Het verlenen van een stage stageplaats is een investering op lange termijn. Wij laten zien dat het vak van pedagogisch medewerker een leuk en interessant beroep is.

De stagiaire heeft een gelijkwaardige omgang met collega's. In de eerste week stelt de stagiaire zich persoonlijk voor aan ouders en collega's. Tevens hangt zij bij de deur van de groep een foto met een stukje tekst waarin zij zichzelf voorstelt. Als de stagiaire voor schoolopdrachten gebruik wil maken van foto's, dient de stagiaire vooraf toestemming te vragen aan de ouders. Er mag in schoolopdrachten alleen met fictieve namen worden gewerkt.

Om ook echt iets te kunnen leren krijgt de stagiaire de nodige verantwoordelijkheden, met daarbij de ruimte voor het stellen van vragen en het uitvoeren van taken. De pedagogisch medewerkers van de groep blijven wel eindverantwoordelijk. Zij zullen afhankelijk van de inzet, leerjaar bepalen welke verantwoordelijkheden de stagiaire (al) krijgt. De observaties en het voeren van oudergesprekken worden niet door de stagiaire gedaan.

Wij bieden stageplaatsen aan voor verschillende opleidingen. Er zijn ook stagiaires die geen opleiding doen richting het werk pedagogisch medewerker. Deze stagiaires zijn voornamelijk een ondersteuning in de huishoudelijke werkzaamheden. Zij helpen met de was, het schoonmaken maar b.v. ook met het aandoen van de schoenen van de kinderen voor ze naar buiten gaan.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar het stagebeleid.

Alle werknemers, stagiaires en vrijwilligers van Tinker Bell beschikken over een VOG (verklaring omtrent gedrag) en zijn vanaf 1 maart 2018 opgenomen in het personenregister.

Beroepskracht-kind ratio

Binnen de wet kinderopvang spreken we over de beroepskracht-kind ratio. Er mag maximaal 3 uur per dag afgeweken worden van de beroepskracht-kind ratio. Bij Tinker Bell wijken wij op de volgende momenten hiervan af.

-Tijdens het openen tussen 7:30 en 8:00 uur is er 1 beroepskracht aanwezig.

-Tussen 12:45 en 13:45 en tussen 14:00 uur en 15:00 uur voor een lunchpauze van 1 uur per pedagogisch medewerker.

-Tijdens het sluiten tussen 17:30 en 18:00 is er 1 beroepskracht aanwezig.

Dit is dus in totaal max. 3 uur per dag.

Tijdens de overige tijden wijken wij niet af van de beroepskracht-kind ratio.

Het mentorschap

Ieder kind dat bij Tinker Bell opgevangen wordt krijgt een mentor toegewezen. De mentor verzorgt ook het intakegesprek met de ouders en begeleidt het wennen van het kind bij Tinker Bell. Mentoring zorgt voor een een-op-een interactief proces waarbij de mentor het leren van het kind begeleidt en ze zich samen op de persoonlijke ontwikkeling richten. De mentor en het kind hebben redelijk frequent contact met elkaar en kunnen voldoende tijd met elkaar doorbrengen.

Een mentor biedt een vertrouwensrelatie en sociaal-emotionele veiligheid. Door "eigen" mentor kinderen is er meer ruimte voor de pedagogisch medewerker om een paar kinderen goed te leren kennen. Hierdoor kunnen ze beter inspringen op de behoeften van deze kinderen. Een mentor

kan talenten in kinderen ontdekken en laten groeien maar een mentor signaleert ook (potentiële) ontwikkelingsproblemen. Op deze manier kan er door pedagogisch medewerkers en/of andere professionals vroegtijdig en (extra) passende ondersteuning worden geboden.

De mentor observeert het kind 2 keer per jaar volgens de Pravoo-methode. De mentor geeft bij de ouders aan dat het kind geobserveerd is en geeft daarbij aan of er bijzonderheden zijn. Soms kan het nodig zijn om de ontwikkeling van het kind uitgebreid te bespreken. Dan wordt er een afspraak gemaakt met de ouders. Ook als ouders behoefte hebben aan een gesprek over de ontwikkeling van hun kind kan er een afspraak gemaakt worden met de mentor. Indien ouders de observatie willen inzien wordt er een kopie van de observatie naar ouders gemaild.

In ons kindvolg- en stimuleringsplan wordt uitgelegd hoe wij werken met de Pravoo-methode en hoe wij kinderen stimuleren in hun ontwikkeling. (Zie bijlage 1.1)

Onze werkwijze

In het eerste deel van dit pedagogisch beleidsplan hebben we de algemene uitgangspunten beschreven van het pedagogisch beleid binnen Tinker Bell Kinderdagverblijven.

In dit tweede deel vertalen we de algemene uitgangspunten naar de dagelijkse praktijk in het kinderdagverblijf.

De vertaling van de algemene uitgangspunten naar de dagelijkse praktijk hebben we onderverdeeld in acht punten. Hieronder worden deze punten achtereenvolgens behandeld.

Elk punt begint met een begripsomschrijving, gevolgd door een beschrijving van de werkwijze binnen het kinderdagverblijf.

2.1 Pedagogische middelen

Begripsomschrijving

Onder "pedagogische middelen" verstaan we de middelen die volwassenen gebruiken bij de opvoeding van kinderen. Achtereenvolgens worden behandeld: stimuleren, belonen, dwang, macht en corrigeren.

Onze werkwijze

Binnen Tinker Bell gebruiken we de pedagogische middelen met het doel de ontwikkeling van het kind te bevorderen, zodat hij/zij kan uitgroeien tot een zelfstandig, evenwichtig individu, die verantwoordelijkheidsgevoel heeft voor zichzelf, voor anderen en voor de samenleving.

Bij het gebruik van pedagogische middelen baseren wij ons op een aantal uitgangspunten:

- Voorwaarde bij het gebruiken van pedagogische middelen is een huiselijke en warme sfeer, waarin het kind zich thuis voelt. Een andere voorwaarde is de aanwezigheid van een vertrouwensband tussen de pedagogisch medewerkers, ouders en kinderen.
- In onze omgang met kinderen vinden we daarbij de volgende aspecten belangrijk:
  - Een warme, accepterende houding,
  - Respect voor elk kind,
  - Een positieve benadering,
  - Gelijkwaardigheid (dit betekent ook: niet bevoordelen of benadelen,
  - Eerlijkheid (dit betekent ook: een vergissing toe kunnen geven),
  - Een kindgerichte benadering (bij het hanteren van pedagogische middelen vormen de behoefte en mogelijkheden van de kinderen het uitgangspunt),
  - Zoveel mogelijk consequent zijn (schept duidelijkheid).
- Wij willen zoveel mogelijk aansluiten op de opvoeding van thuis, voor zover dit is in te passen in het pedagogisch beleid van ons kinderdagverblijf.
- Met betrekking tot het hanteren van de pedagogische middelen vinden wij daarom een goed overleg met de ouders, met name bij de breng- en haalcontacten, belangrijk.

Deze uitgangspunten worden binnen de verschillende pedagogische middelen als volgt concreet gemaakt:

Stimuleren

De kinderen worden **gestimuleerd** handelingen, die zij aan kunnen en waar zij aan toe zijn wat betreft ontwikkeling en ervaring, zelf uit te voeren. We letten erop dat we het kind niet het

gevoel geven dat ze het niet kunnen of dat ze falen als het niet lukt, maar benadrukken en prijzen hetgeen wel lukt.

We moedigen de peuters bijvoorbeeld aan om zelf hun jasjes of schoentjes aan of uit te trekken en stimuleren ze zelf te eten en te drinken of een plasje op de wc te doen. Als het lukt, prijzen we het.

De baby's stimuleren we bijvoorbeeld bij het zelf vasthouden van het drinkflesje of het kruipen.

Ook stimuleren we het kind iets te doen wat het eigenlijk (nog) niet durft. Het van de glijbaan afglijden bijvoorbeeld. Eerst samen met de pedagogisch medewerker of een handje vasthouden, dan alleen nog maar een vinger en dan samen met het kind blij zijn als het alleen durft te glijden (overwinning op zichzelf).

Zo ook bij het leren lopen. Eerst aan twee handen en daarna alleen nog een vinger vasthouden.

Door zelf het goede voorbeeld te geven, stimuleren we de kinderen dit voorbeeld te volgen, bijvoorbeeld door zelf op te gaan ruimen als we aan/van tafel gaan.

Belonen

Van het pedagogisch middel **belonen** wordt in het kinderdagverblijf vaak gebruik gemaakt; gewenst gedrag wordt beloond met een knuffel of een complimentje. Dit werkt tevens als een goed voorbeeld voor de andere kinderen. We belonen de kinderen, echter zonder daarbij de kinderen voor te trekken of andere kinderen te benadelen.

Met materiële beloningssystemen, zoals het geven van stickertjes, werken wij niet. Wij gaan ervan uit dat het gewenste gedrag op zich en het prijzen al voldoende "belonend" is.

Dwang

De kinderen worden nooit **gedwongen** iets te doen. Beter is het ze het nut van het gewenste gedrag in te laten zien, door het uit te leggen.

Opruimen onder dwang werkt bijvoorbeeld niet. Het kind heeft er dan geen plezier meer in. Beter is het kind het nut van het opruimen in te laten zien en het kind te stimuleren en zelf het goede voorbeeld te geven.

Daar het opvoeden binnen het kinderdagverblijf plaatsvindt in groepsverband, hebben wij groepsregels. Deze regels zijn belangrijk voor rust, herkenbaarheid en structuur voor de kinderen. Wij willen de groepsregels zoveel mogelijk consequent toepassen, echter zonder dwang. Zo hechten wij er bijvoorbeeld waarde aan dat de kinderen tijdens het eten allemaal aan tafel blijven zitten, zodat dit een moment van rust is voor de groep. Door consequent te zijn en door dit duidelijk aan de kinderen uit te leggen, moedigen we de kinderen aan te blijven zitten.

Macht

Het hanteren van **macht** in de opvoeding vinden wij onjuist. Door een vertrouwensband te ontwikkelen, waarin de kinderen het gezag van de pedagogisch medewerkers aanvaarden, en door positieve benadering willen we de kinderen zonder gebruik van macht in hun groei naar de volwassenwording begeleiden. We proberen een machtsstrijd dan ook te voorkomen.

Corrigeren

Op grond van onze keuze voor een positieve benadering van de kinderen, willen wij zo min mogelijk gebruik maken van het pedagogisch middel **corrigeren**. Wij geven er de voorkeur aan om gewenst gedrag te bevorderen boven het corrigeren van ongewenst gedrag. Door het te negeren of het kind af te leiden neemt ongewenst gedrag vaak ook vanzelf af.

Als dit niet lukt en het toch nodig is om het kind voor ongewenst gedrag te corrigeren, dan wenden wij ons op ooghoogte tot het kind en leggen we uit waarom iets niet mag en hoe het wel zou kunnen. We laten het kind daarbij altijd in zijn waarde. Het gedrag van het kind wordt gecorrigeerd, het kind wordt niet op zijn/haar persoonlijkheid aangesproken, het kind zelf mag er zijn.

Als een kind een ander kind bijvoorbeeld geslagen heeft, zeggen wij niet: *"jij bent stout"*, maar: *"Ik vind het niet fijn dat je dat kindje hebt geslagen, nou heeft het pijn"*. Het geslagen kind wordt ook duidelijk getroost, wat ook leerzaam is voor het kind dat geslagen heeft.

In extreme gevallen, bijvoorbeeld als het ongewenste gedrag van een kind het welzijn van een ander kind ernstig schaadt (bijvoorbeeld bijten) en verbaal corrigeren niet voldoende blijkt te helpen, corrigeren we een kind door hem even apart te zetten op de bank of een stoeltje. Aangezien de kinderen ook in positieve omstandigheden op dezelfde bank mogen zitten, bijvoorbeeld om te lezen, ervaren ze dit niet als vernederend, terwijl ze zo wel in de gelegenheid worden gesteld om even tot rust en bezinning te komen.

Ook kan ervoor gekozen worden om samen met het kind even apart te gaan zitten in een andere ruimte. Dit wordt alleen gedaan als de prikkels het kind onrustig blijven maken en een moment van stilte en rust in een andere omgeving het kind zou kunnen kalmeren. Dit moment is altijd maar van korte duur.

De pedagogisch medewerker, die met het kind apart heeft gezeten, gaat ook weer met het kind praten om (nu in alle rust) het gedrag te bespreken en het contact weer te herstellen. Daarna is alles weer vergeven en vergeten.

Kinderen worden altijd direct na het voorval apart gezet, zodat zij het verband kunnen leggen met hetgeen er net voorgevallen is. Ook is het niet de bedoeling dat de ouders aan het eind van de dag het kind nogmaals corrigeren voor hetgeen er eerder op de dag voorgevallen is. Het kan voor het kind lastig zijn om dan nog te begrijpen wat het verkeerd heeft gedaan.

2.2 De sociale ontwikkeling

Begripsomschrijving

Onder "sociale ontwikkeling" verstaan we de ontwikkeling van kinderen in de omgang met anderen.

Onze werkwijze

Wij gaan ervan uit dat een kind zich sociaal ontwikkelt in en door de interactie met zijn of haar omgeving. In het kinderdagverblijf houdt deze omgeving met name de groep kinderen en pedagogisch medewerkers in.

Door het vele contact met de andere kinderen kan de sociale ontwikkeling volop gestalte krijgen. De pedagogisch medewerkers begeleiden dit proces.

Wij begeleiden dit proces door sociaal wenselijk gedrag te stimuleren. Zo wordt het samenspel gestimuleerd, dat aangepast is aan het ontwikkelingsniveau van ieder kind. Twee baby's worden bijvoorbeeld bij elkaar in de buurt gelegd, zodat ze elkaar kunnen zien en aanraken. Ook worden

regelmatig speelgoed en/of activiteiten aangeboden die uitnodigen tot samenspel, zoals gezelschapsspellen, dans - of fantasiespel en kringspelletjes. Als een kind bijvoorbeeld met een bal rondloopt, stellen we voor om samen met een ander kind te gaan over rollen. Het is de bedoeling dat de kinderen gaan ervaren dat contact (spelen) met anderen plezierig is.

Ook streven wij ernaar dat de kinderen respect krijgen voor elkaar. Zo stimuleren wij dat de kinderen aandacht voor elkaar hebben. We stimuleren bijvoorbeeld dat de kinderen tijdens de gesprekjes aan tafel naar elkaars verhaal luisteren en dat alle kinderen (ook de kleintjes en de stillere) aan de beurt komen om iets te zeggen.

Als een kind verdriet heeft, kan een pedagogisch medewerker soms andere kinderen bij het troosten betrekken door uit te leggen waarom het kind verdriet heeft.

Bij het kweken van begrip voor een ander vinden wij ook het bijbrengen van respect belangrijk. Wij willen de kinderen leren, voor zover ze daar al aan toe zijn, zich in anderen te verplaatsen door situaties uit te leggen. Bijvoorbeeld als een kind een ander kind duwt, uitleggen dat dit pijn doet of uitleggen dat een kind ook wel eens even alleen (met een speeltje) wil spelen.

Een ander middel om respect voor elkaar bij te brengen is dat wij positief staan tegenover opvang van kinderen die opvallen doordat ze anders zijn (bijvoorbeeld een handicap). Door te laten zien dat deze kinderen zich ook gewoon in de groep bevinden, leren kinderen respect te hebben voor mensen die er anders uitzien of anders doen. De handicap of het anders zijn benadrukken wij niet, maar we leren de kinderen dat iedereen uniek is.

We stimuleren dat kinderen zorg en verantwoordelijkheidsgevoel krijgen voor elkaar, door ze spelenderwijs te leren rekening te houden met elkaar.

Wij leren ze bijvoorbeeld voorzichtig te spelen als er een baby in de buurt is of betrekken af en toe een peuter bij de verzorging van de baby's. Als grotere kinderen spelen met materialen die gevaarlijk zijn voor de kleintjes, wijzen wij de kinderen hierop.

We houden dan de kleinere kinderen op veilige afstand. De grotere kinderen leren hier zo spelenderwijs rekening mee te houden.

Een belangrijk middel om kinderen te begeleiden in hun sociale ontwikkeling is ze zelf in de omgang met de kinderen en met elkaar het goede voorbeeld te geven, door een houding die wordt gekenmerkt door warmte, acceptatie, respect, gelijkwaardigheid en eerlijkheid.

Door een dergelijke houding naar de kinderen en naar elkaar, geven de pedagogisch medewerkers de kinderen - niet alleen in woorden, maar ook in daden - een voorbeeld, waaraan zij hun gedrag kunnen afmeten en vormgeven.

Als kinderen sociaal onwenselijk gedrag vertonen, negeren de pedagogisch medewerkers dit zoveel mogelijk.

Wel worden voorvallen met de kinderen besproken. Er wordt dan gesproken over hetgeen er gebeurd is en hoe het anders c.q. beter kan. Zo wordt het ombuigen van ongewenst gedrag gekoppeld aan het stimuleren van gedrag dat wel gewenst is.

2.3 Wenperiode

Begripsomschrijving

De wenperiode is bij een nieuwe plaatsing de periode 3 weken voorafgaand aan de plaatsing en bij overgang naar de peutergroep de periode 3 weken voordat het kind overgaat.

Het doel van de wenperiode is de belevingswereld van het kind alvast uit te breiden, zodat het kind langzamerhand het besef van de omgeving, sfeer, kinderen en groepsleiding van de nieuwe groep krijgt.

Onze werkwijze

Plaatsing nieuw kindje.

Bij een nieuw te plaatsen kind, nemen de pedagogisch medewerkers van de desbetreffende groep telefonisch contact op met de ouders om het intakegesprek en de wendagdelen af te spreken.

Dit wordt schriftelijk bevestigd.

Tijdens het intakegesprek worden het dagschema, en de bijzonderheden van het kind en de groep besproken. Er wordt n.a.v. het gesprek een formulier ingevuld en het kind krijgt een mentor toegewezen.

Een nieuwe te plaatsen kind op de babygroepen kan 3 keer een dagdeel komen wennen. Bij de eerste keer wennen blijft een van de ouders op de babygroep samen met het kind. De ouder zal het kind op de groep verzorgen zodat de pedagogisch medewerkers de interactie tussen ouder en kind kunnen observeren. Op deze manier proberen pedagogisch medewerkers beter te begrijpen wat het kind gewend is, hoe het b.v. gewend is om te slapen, te drinken en spelen. De volgende twee keer komt het kind wennen zonder een van de ouders erbij.

Een nieuw te plaatsen kind op de peutergroep kan twee keer een dagdeel komen wennen. In deze wenperiode, geven de pedagogisch medewerkers het kind de ruimte om te wennen aan de nieuwe situatie. Het is voor de pedagogisch medewerkers aftasten wat de behoeften zijn van het kind en hoe hij/zij op bepaalde prikkels reageert en daarin begeleid kan worden.

Overgang naar de peutergroep.

De pedagogisch medewerkers van de babygroepen bereiden de kinderen voorafgaand aan de overgang naar de peutergroep voor door extra aandacht te besteden aan dingen die in een peutergroep belangrijk zijn zoals; samen opruimen, zelfstandig eten en drinken (uit een tuitbeker of gewone beker). Dit is een speelse kennismaking waarbij er rekening gehouden wordt dat het kind dit wellicht nog niet volledig beheerst.

De pedagogisch medewerkers van de babygroep geven ongeveer een maand van tevoren de exacte datum aan de ouders door wanneer hun kind overgaat. De babygroep maakt onderling afspraken met de peutergroep voor het wennen. De ouders worden hierbij voorafgaand op de hoogte gebracht door middel van een kaartje.

De pedagogisch medewerkers van de peutergroep nodigen de ouders uit voor het intakegesprek. In dit gesprek wordt het dagschema, en de bijzonderheden van het kind en de peutergroep besproken. Er wordt n.a.v. het gesprek een formulier ingevuld. De kinderen krijgen op de peutergroep opnieuw een mentor toegewezen.

2.4 Uk & Puk

Begripsomschrijving

Uk & Puk is een totaalprogramma voor kinderdagverblijven, dat pedagogisch medewerkers een manier biedt om methodisch en gericht te werken aan de ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar. Uk & Puk biedt de kinderen uitdagende, speelse activiteiten waarmee ze actief en zelf ontdekkend bezig kunnen zijn. De activiteiten spelen in op de verschillende stadia van ontwikkeling waarin de kinderen zich bevinden. In dit programma speelt Puk, de pop, een centrale rol.

Onze werkwijze

Uk & Puk bevat tien thema's. Deze komen gedurende iedere 2 jaar aan bod. Elk thema bevat activiteiten om in een grote groep, een kleine groep of individueel te doen. Elke activiteit bevat daarnaast gerichte aanwijzingen voor de verschillende leeftijdsgroepen.

De pedagogisch medewerkers kunnen de activiteiten op verschillende momenten binnen hun bestaande dagindeling uitvoeren.

De eigen inbreng van een kind is een essentieel onderdeel in elke activiteit. Kinderen leren door in interactie met de pedagogisch medewerkers en/of met andere kinderen actief bezig te zijn. Omdat de kans op betekenisvolle interactie het grootst is in kleine groepen, doen de pedagogisch medewerkers de meeste activiteiten met de kinderen in een kleine groep.

2.5 (Buiten) spelen en speelgoed

Begripsomschrijving

Spelen is een activiteit die kinderen op vrijwillige basis en voor het eigen plezier doen.

De functie van spelen is leren, de wereld ontdekken en is nodig om ervaringen te verwerken.

Dit is noodzakelijk voor zowel de lichamelijke als de geestelijke ontwikkeling.

Onder lichamelijke ontwikkeling verstaan we, de ontwikkeling van de grove en de fijne motoriek en de zintuigen. Onder geestelijke ontwikkeling verstaan we de sociale en emotionele ontwikkeling, de ontwikkeling van de fantasie en van de creativiteit en de taal - en denkontwikkeling/cognitieve ontwikkeling.

Onder speelgoed verstaan we elk materiaal en elk voorwerp waarmee een kind veilig kan spelen.

Onze werkwijze

Wij streven ernaar dat de kinderen plezier beleven aan het spelen en aan het aanwezige speelgoed en dat aan de bovenbeschreven functies van het spelen alle ruimte wordt gegeven.

Zoals eerder ook al is beschreven, gaan wij ervan uit dat een kind zich mede ontwikkelt in en door de interactie met de omgeving.

Het aanwezige spelmateriaal in het kinderdagverblijf, alsmede de aanwezigheid van andere kinderen, met wie kan worden gespeeld, vervullen hierbij een belangrijke functie.

De rol van de pedagogisch medewerkers bij het spelen is ondersteunen, door:

- Spelmateriaal aan te bieden,
- Speelruimten aan te bieden waar een kind zijn gang kan gaan zonder een gevaar voor zichzelf en/of voor anderen te zijn,
- Het kind van tijd tot tijd prijzen als het lekker aan het spelen is,
- Meespelen met het kind,

- Rustige hoekjes creëren waar de kinderen alleen kunnen spelen,
- Een kind te helpen bij het concentreren op een spel,
- Het kind te stimuleren en te helpen, als het spel moeilijk is (bijvoorbeeld puzzelen).

Uitgangspunt hierbij is een kindgerichte benadering. We proberen zoveel mogelijk aan te sluiten bij de behoeften, belangstelling en de mogelijkheden van ieder kind.

We willen bij Tinker Bell een speelomgeving creëren die uitdaging biedt op alle terreinen van de ontwikkeling en voor elke fase hierin. We letten daarom bij de aanschaf van speelgoed en het aanbieden ervan op een grote diversiteit aan spelvormen voor wat betreft soort en niveau. Speelgoed moet het kind prikkelen tot fantasie en zelf doen en het moet er vrolijk uitzien. Hoe meer mogelijkheden tot spel het speelgoed heeft, hoe leuker het voor het kind is.

Wij willen de kinderen respect bijbrengen voor zichzelf en voor anderen en verantwoordelijkheidsgevoel bijbrengen ten opzichte van de samenleving. Dit opvoedingsdoel is ook terug te vinden in het speel(goed)aanbod.

Speelgoed dat agressie bijvoorbeeld bevordert, zoals oorlogsspeelgoed, wordt niet aangeschaft. Als kinderen "oorlogje" willen spelen, worden ze gestimuleerd om een ander meer opbouwend spel te spelen.

Tijdens het verblijf bij Tinker Bell proberen we een afwisselend spelprogramma aan te bieden, dat afgestemd is op de behoefte van de kinderen, maar dat ook afhankelijk is van zaken zoals: het weer, de dagindeling (zie bijlage 1) en de seizoenen.

Binnen dit programma bieden wij afwisselend aan:

- Vrij spel,
- Met elkaar spelen (gezelschapsspelen, liedjes zingen, dansen, kringspelletjes, etc.),
- Buitenspel,
- Fijn motorisch spel (knutselen, kleien, puzzelen, bouwmaterial etc.),
- Grof motorisch spel (loopauto's, ballen, glijbaan etc.),
- Voorlezen, poppenkastspel, fantasiespellen.

De kinderen worden opgevangen in hun eigen stamgroep. Met uitzondering van de activiteiten die gehouden worden op het binnenspeelplein, bij de naastliggende stamgroepen en het buitenspelen. Bij onze vestiging aan de meidoornlaan 28 delen de 2 peutergroepen 1 slaapruiimte. De kinderen die opblijven spelen op dat moment in het naast gelegen lokaal.

Een ouder kan om verschillende redenen soms behoefte hebben aan een extra opvangdag of dagdeel. Dit is mogelijk als er plek is op de stamgroep van het kind. Indien dit niet mogelijk is kan het kind ook op een andere stamgroep opgevangen worden mits de ouder hier schriftelijk toestemming voor geeft. Indien dit het geval is wordt het kind wel binnen een eigen leeftijdsgroep opgevangen. (Een peuter zal dus nooit naar een babygroep gaan of andersom).

Ouders kunnen incidenteel een vaste opvang dag ruilen naar een andere dag. Ook hier kijken wij weer of het binnen de eigen stamgroep mogelijk is. Is dit niet mogelijk is maar wel op een andere stamgroep dan geldt ook hier dat ouders schriftelijk toestemming moeten geven voor de opvang op een andere stamgroep.

Het contact tussen de kinderen onderling speelt een belangrijke rol. Ook het spelen van de kinderen vindt plaats in de groep. Wij geven dit groepsproces de ruimte en begeleiden het door

samenspel te stimuleren, het delen van speelgoed (om beurten) te bevorderen, als ook te leren respect te hebben voor het spel van andere kinderen (bijvoorbeeld niet afpakken).

Bij het spelen en het speelgoed hechten wij veel belang aan veiligheid.

- Bij de aanschaf van speelgoed wordt gelet op veiligheid en duurzaamheid van het materiaal (gifvrije verf, geen gevaarlijke onderdeeltjes, etc.).
- Kapot en daardoor mogelijk onveilig speelgoed wordt direct verwijderd.

Naast de veiligheid hechten wij ook veel waarde aan hygiëne. De ruimtes waar de kinderen spelen worden elke dag gedweild. Het speelgoed en de kasten, waarin het speelgoed staat, worden een keer per week schoongemaakt. Knuffelbeesten en zacht speelgoed worden elke maand gewassen in de wasmachine.

Begripsomschrijving

Onder het thema "buitenspelen" verstaan we onze werkwijze ten aanzien van de behoefte van kinderen om tijdens het verblijf bij Tinker Bell naar buiten te kunnen om te spelen.

Onze werkwijze

De buitenspeelplaats van het pand gelegen aan de Schoolstraat 38 (Tinker Bell 1) ligt achter op het grasveld van de 5 Meistraat. Dit is op een afstand van ca. 40 meter. De kinderen lopen vanaf het gebouw aan de Schoolstraat aan een evacuatiekoord met vooraan en achteraan een pedagogisch medewerker over de stoep naar de buitenspeelplaats. Hierbij dient er niet overgestoken te worden.

Deze buitenspeelplaats is 146 m² en is conform de wettelijke eis van 3m² per kind. Alle kinderen kunnen tegelijkertijd gebruik maken van deze buitenspeelplaats.

De buitenspeelplaats van de locatie Meidoornlaan 28 en 30 (Tinker Bell 2 en 3) bevindt zich direct gelegen aan de kopse kant van het gebouw.

Deze buitenspeelplaats is 95 m². Dit betekent dat de kinderen niet allemaal tegelijkertijd gebruik kunnen maken van deze buitenspeelplaats. Er wordt daarom met een rooster gewerkt waardoor alle kinderen zowel 's ochtends als 's middags buiten kunnen spelen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat er gewandeld wordt. Dit is met name van toepassing voor de babygroepen.

Voor beide buitenspeelplaatsen geldt dat zij conform de wettelijke eisen omheind zijn en dat er spelmateriaal aanwezig is, wat door de pedagogisch medewerkers meegenomen wordt.

Op de buitenspeelplaatsen zijn te allen tijde minimaal 2 pedagogisch medewerkers aanwezig zodat kinderen naar het toilet kunnen.

2.6 Gezond voedingsaanbod

Ons voedingsbeleid is grotendeels gebaseerd op de richtlijnen van het voedingscentrum.

Wij vinden het belangrijk om kinderen gezonde voeding aan te bieden en zo positief bij te dragen aan hun ontwikkeling. Kinderen worden begeleid in hun smaakontwikkeling, waardoor ze op latere leeftijd een gevarieerder eetpatroon hebben. Ze leren om de gezonde keuze te maken, dus kiezen vaker voor groente en fruit. Daarnaast wennen ze aan water drinken, waardoor ze ook later vaker voor water kiezen in plaats van zoete dranken. Zo ontwikkelen kinderen een gezond gewicht en lopen ze minder risico op het verkrijgen van welvaartsziekten.

Vaste en rustige eetmomenten.

Wij hanteren vaste eettijden. Dit zorgt voor een herkenbaar ritme en dat levert kinderen rust op. We eten samen aan tafel. Dit is gezellig en zorgt voor duidelijke eetmomenten. Wij nemen rustig de tijd om te eten en zorgen voor een fijne sfeer, maar we tafelen niet te lang. Onze pedagogisch medewerkers geven het goede voorbeeld aan tafel. Onze pedagogisch medewerkers bepalen *wanneer* het kind eet, het kind bepaalt uit een gezond voedingsaanbod *wat* het eet en *hoeveel* het daarvan eet. Wij dringen geen eten op.

Pedagogisch medewerkers hebben geen waardeoordeel met betrekking tot voeding voor kinderen; er is geen goed/slecht/vies/lekker voedsel.

Het smaken ontdekken van kinderen wordt door pedagogisch medewerkers geaccepteerd. Kleine kinderen halen bijvoorbeeld voedsel regelmatig uit hun mond, dit hoort bij hun smaakontwikkeling.

Allergieën en individuele afspraken.

Wij houden rekening met allergieën van kinderen. Tijdens het intakegesprek wordt er met ouders afgestemd of er mogelijk sprake is van bepaalde allergieën waar we rekening mee moeten houden. Tevens zal dit onderwerp gedurende de periode dat het kind bij ons wordt opgevangen voortdurend onder de aandacht zijn en worden besproken met de ouders.

Er is ook ruimte om individuele afspraken te maken wanneer het nodig is om af te wijken van het voedingsbeleid, bijvoorbeeld bij een dieet of een bepaalde (geloof) overtuiging.

Traktaties en feestje

Een verjaardag betekent feest en bij een verjaardag komt vaak een traktatie kijken. Er kan zowel een niet-eetbare traktatie als een eetbare traktatie aangeboden worden. Wij vinden het belangrijk dat de eetbare traktaties zo gezond mogelijk zijn. We vragen ouders dan ook om traktaties zo klein mogelijk te houden en niet te calorierijk te maken. Indien er toch snoep en/of andere calorierijke etenswaren in de traktatie zitten dan kiezen we ervoor om de traktatie mee naar huis te geven. De jarige mag dan een alternatief dat door ons wordt aangeboden uitdelen tijdens de viering.

Bij speciale gelegenheden bieden wij zeer incidenteel snoep aan. Dit gebeurt alleen bij speciale gelegenheden zoals Pasen, Sinterklaas en dergelijke.

Voedingsaanbod voor kinderen tot 1 jaar

Baby's hebben een eigen voedingsschema. Wij hanteren onderstaande aandachtspunten voor hun voeding.

Drinken:

Melk:

- Met de ouders is besproken of hun kind borstvoeding of flesvoeding krijgt.
- De afgekolfde borstvoeding leveren ouders voldoende gekoeld of ingevroren (in kleine porties) af op het kinderdagverblijf.
- Ouders leveren geen klaargemaakte flesvoeding aan. Tijdens het vervoer, ook in een koeltas, kan de flesvoeding namelijk niet voldoende koud worden bewaard.
- Het kind krijgt nog geen gewone melk tot hij 12 maanden is. (Tenzij ouders dit wel willen). Daar zit te weinig ijzer en goede vetten en te veel eiwit in.

Overig drinken:

- Naast borstvoeding of opvolgmelk krijgen kinderen water (eventueel met een schijfje citroen of sinaasappel), lauwe (vruchten, theïnevrije) thee zonder suiker, water met een druppel diksap.
- Een kind hoeft bij ons de beker niet helemaal leeg te drinken. Als een kind de beker niet leegdrinkt, heeft hij simpelweg geen dorst. Wij stimuleren kinderen wel om op één moment te drinken.

Eten:

(Eerste) hapjes:

- We starten met het geven van de eerste hapjes in overleg met de ouders. Volgens de richtlijn Voeding en eetgedrag voor de Jeugdgezondheidszorg is dit tussen 4 en 6 maanden. We beginnen met de zogenaamde 'oefenhapjes', waarbij het eten fijngeprakt of gepureerd is. Zodra kinderen hapjes krijgen, laten we ze de mondmotoriek oefenen met een (ondiep, plastic) lepeltje.
- In overleg met de ouders gaan we de melkvoedingen steeds meer vervangen en gaat het kind steeds meer echte maaltijden eten.
- Het fruit dat we als oefenhapje tussendoor geven is vers gepureerd. We bieden bij dit fruithapje nog geen combinaties van verschillende soorten fruit aan. Het kind leert dan eerst wennen aan de losse smaken. Zo leert hij die beter herkennen en waarderen en dat is beter voor zijn smaakontwikkeling. Naarmate het kind beter kan happen, zal het stukjes vers fruit krijgen.

Voedingsaanbod voor kinderen vanaf 1 jaar

Wij hanteren onderstaande algemene uitgangspunten:

Drinken:

- Wij bieden af en toe limonadesiroop of diksap aan of appelsap wat wordt aangelengd met water.
- Wij geven de kinderen water (met eventueel een schijfje citroen of sinaasappel). Daarnaast bieden we lauwe (vruchten theinevrije) thee zonder suiker aan. Bij de warme maaltijd drinken de kinderen melk of karnemelk.
- Bij warm weer wordt er vaker water aangeboden.

Eten:

Warme maaltijd(en)

- Wij vinden het belangrijk om kinderen gezonde voeding aan te bieden en daardoor positief bij te dragen aan hun ontwikkeling. Zo bieden wij alle kinderen vanaf 1 jaar dagelijks een verse, warme maaltijd aan, indien mogelijk met groenten uit onze eigen moestuin.
- De maaltijden variëren tussen Hollandse pot dus aardappeltjes, groente en vlees, een pastamaaltijd met een saus en/of gehakt en rijstmaaltijden met groente en vlees. Hierbij volgen wij ons voedingsbeleid en houden de gerechten zo gezond en natuurlijk als mogelijk is. We koken zoutarm.
- Voor het vlees beperken wij ons veelal tot kip, rund en een enkele keer varken. We houden hierbij ook rekening met kinderen die vanwege hun geloof bijv. geen varkensvlees eten (dan maken we apart een beetje rundvlees of kip).
- Daarnaast houden we ook rekening met de diverse allergieën en intoleranties en proberen we voor deze kinderen een geschikte oplossing mee te bereiden. Dit is niet altijd mogelijk dus hebben we daarnaast altijd nog brood en beleg als uitwijkmogelijkheid.

Brood

- Wij bieden de kinderen altijd bruinbrood aan.

Hartig én zoet beleg:

- Als beleg bieden wij zowel hartig beleg als zoet beleg aan. Hartig beleg is niet per se beter dan zoet beleg.
Wij zorgen ervoor dat het beleg mager is en niet te veel calorieën en ongezonde vetten bevat. Ook letten we op de hoeveelheid suiker en zout.
- Wij kiezen voor het volgende beleg; appelstroop, jam, pindakaas, vruchtenhagel, zuivelspread, kipfilet, 30+ kaas, ham, gestampde muisjes, vegetarische worst.

Geen rauw vlees:

- Wij geven kinderen geen producten van rauw vlees, zoals filet américain, ossenworst, carpaccio of niet-doorbakken tartaar. Wij geven ook geen rauwe of voorverpakte gerookte vis. Hierin kunnen ziekmakende bacteriën zitten.

Tussendoortjes:

- (Seizoen) groente, zoals worteltjes, komkommer, paprika, snoeptomaatjes, radijsjes;
- Rijstwafel (eventueel met beleg), volkoren biscuit,
- Ontbijtkoek, lange vinger, kaneelbeschuitje, rozijntjes, pepsils, liga
- Waterijsje

Fruit:

- Wij bieden de kinderen één keer per dag fruit aan zoals appel, peer, banaan, kiwi, druiven, meloen, aardbei, mandarijn (seizoen fruit);
- De kinderen krijgen verschillende soorten fruit aangeboden en in totaal komt dit neer op 1 stuk fruit per dag.

2.7 Slapen

Begripsomschrijving

Onder het thema "slapen" verstaan we onze werkwijze ten aanzien van de behoefte van kinderen om tijdens het verblijf bij Tinker Bell te slapen of anderszins te rusten.

Onze werkwijze

We willen het fysieke welzijn van de kinderen bevorderen door tijdens het verblijf bij Tinker Bell tegemoet te komen aan de behoefte van ieder kind om te rusten of te slapen. Dit gebeurt groepsgewijs waar dat mogelijk is en individueel waar dat nodig is. Uitgangspunt blijft de (slaap) behoefte van ieder individueel kind.

Gedurende de gehele dag bieden wij op regelmatige tijden verspreid over de dag rustmomenten aan (bijvoorbeeld door voorlezen of rustig spel). De kinderen die overdag nog één keer slapen, gaan zoveel mogelijk tegelijk naar bed: na de lunch rond 12:00 uur. Kinderen die overdag meer dan één keer slapen, of die de behoefte hebben aan slapen op een ander tijdstip van de dag, worden naar behoefte naar bed gebracht.

Kinderen die overdag niet meer slapen bieden wij tussen de middag gelegenheid tot uitrusten door middel van rustig spel of (voor) lezen.

Wij zijn van mening dat kinderen behoefte hebben aan duidelijkheid, het naar bed brengen verloopt daarom volgens een vaste gewoonte en volgorde:

- Handen en gezicht wassen,
- Plassen/verschonen/uitkleden,
- Naar de slaapruidtes gaan (groepsgewijs, dan wel individueel),
- In bed leggen/toedekken,
- Van ieder kind even afscheid nemen,
- (Bij groepsgewijs in bed) een pedagogisch medewerker blijft erbij zitten tot de rust in de slaapruidte verzekerd is.

Bij het naar bed brengen willen we een sfeer van (emotionele) veiligheid en geborgenheid bieden en de vertrouwensband tussen de pedagogisch medewerkers en kinderen bevorderen. Dit willen we realiseren door de kinderen de gelegenheid te geven een eigen speentje en/ of knuffeltje mee naar bed te nemen. Ook houden we zoveel mogelijk voor ieder kind een vast bedje aan. Van ieder kind wordt even persoonlijk afscheid genomen, zodra het in bed is gelegd.

Als een kind huilt in bed maar wel moe is, gaan we er regelmatig naartoe om het laatste deel van het naar-bed-brengen te herhalen (geruststellen en weer duidelijk afscheid nemen), zodat we veiligheid, maar ook duidelijkheid bieden.

Voor zover het is in te passen in het beleid en de werkwijze van Tinker Bell willen we met het slapen zoveel mogelijk aansluiten bij de werkwijze van de ouders. Als ouders specifieke wensen hebben ten aanzien van het slapen van hun kind (bijvoorbeeld eerder wakker), dan houden we daar zoveel mogelijk rekening mee.

Wij hechten belang aan de gezondheid en veiligheid en daartoe hebben we een aantal maatregelen genomen. Zo zijn de slaapruintes goed geventileerd. Baby's tot 21 maanden worden te slapen gelegd in een spijlenbedje. Kinderen die kunnen klimmen (vanaf 21 maanden) worden op een laag bedje te slapen gelegd.

Met het oog op risico's (bijvoorbeeld wiegendood) worden de slapende kinderen minimaal ieder half uur gecontroleerd, alsmede 10 minuten na het naar bed gaan.

Baby's tot 21 maanden worden uitsluitend op hun rug te slapen gelegd. Als ouders dit anders willen, bijvoorbeeld, wel op de buik en/of ook nog onder een lakentje, dan wordt hier met hen schriftelijk een overeenkomst over gesloten. Er wordt dan een brief opgesteld waarin zij deze wens (en) aan kunnen geven en hier tekenen zij dan voor.

Ter bevordering van de hygiëne wordt het beddengoed dagelijks verschoond. Tevens worden de slaapzakjes één keer per week gewassen, of indien nodig vaker. Ook de slaapruintes worden elke week gedweild.

2.8 Zindelijk worden

Begripsomschrijving

Onder "zindelijk worden" verstaan we het proces waarin het kind leert zijn/haar ontlasting/uitscheiding te beheersen en deze behoefte op het toilet te doen.

Onze werkwijze

Wij willen ieder kind de gelegenheid geven om zich in eigen tempo te ontwikkelen, dit geldt ook voor zindelijk worden. Wij kiezen daarom ook bij het zindelijk worden voor een kindgerichte benadering. We sluiten zoveel mogelijk aan op de behoefte, mogelijkheden en belangstelling van ieder kind.

We hanteren vaste verschoontijden. De kinderen worden minimaal twee keer per dag verschoond. Vanzelfsprekend wordt er bij de kinderen tussendoor ook regelmatig gekeken of hij of zij een vieze luier heeft en deze wordt dan ook verschoond.

Zodra een kind lichamenlijk toe is aan en (mogelijk) belangstelling heeft om zindelijk te worden, beginnen wij in overleg met de ouders met de begeleiding van het kind.

We letten daarbij op lichamenlijke signalen van het kind, waaruit blijkt dat het in staat is de ontlasting/uitscheiding te beheersen. Dit is meestal in de loop van het tweede jaar.

Op dat moment stellen we vrijblijvend voor om op het toilet te gaan.

Een kindgerichte benadering kan ook inhouden dat we een kind, dat er lichamelijk nog niet aan toe is, toch op het toilet zetten, als het dat zelf graag wil.

Wij zijn geen voorstander van pull ups. Uit ervaring is gebleken dat deze snel doorlekken en de kinderen niet voelen dat ze geplast hebben. We hebben dan ook liever dat de ouders dan wat meer ondergoed meegeven.

Het begeleiden bij het zindelijk worden doen we vanuit een positieve benadering. We stimuleren de kinderen bij het zindelijk worden. We gebruiken geen dwang.

Als het kind op het toilet heeft gezeten, maar niets heeft gedaan, verwoorden we dat rustig en neutraal. Als het iets op het toilet heeft gedaan, prijzen we het rustig. Als het kind wil mag het helpen met doortrekken.

Zodra het kind langere tijd achtereen droog kan blijven en voelt aankomen wanneer er iets aankomt, laten we het kind zonder luier rondlopen en vragen af en toe of het al naar het toilet moet. Dit doen we vanzelfsprekend in overleg met de ouders.

Bij het overleg met de ouders zijn met name de dagelijkse breng - en haalcontacten belangrijk. Zo ook bij het proces van zindelijk worden. Soms komt de ouder met het initiatief om te beginnen met de begeleiding in het zindelijk worden, de andere keer komen de pedagogisch medewerkers met het initiatief. Zodra de ouders ons benaderen voor begeleiding van het zindelijk worden van hun kind, werken we hieraan mee voor zover het past binnen ons beleid en onze werkwijze.

We trachten door overleg zoveel mogelijk de werkwijze onderling af te stemmen.

Kinderen hebben behoefte aan duidelijkheid en ook bij het zindelijk worden speelt herkenbaarheid en regelmaat een belangrijke rol. Deze herkenbaarheid en regelmaat bewerkstelligen we door vaste momenten in het dagprogramma in te bouwen voor toiletgang.

Verspreid over de dag gaan we op de volgende momenten met de kinderen naar het toilet:

- Na het drinken, rond 10:00 uur,
- (Zo nodig) voor het eten,
- Voor het naar bed brengen, rond 12:00 uur,
- Bij het uit bed halen,
- Na de middag, rond 16:00 uur.

Tijdens deze momenten geven we de kinderen gelegenheid op het toilet te gaan. Verder krijgen de kinderen de mogelijkheid op het toilet te gaan als het kind het zelf aangeeft.

In onze werkwijze en omgang met de kinderen streven we ernaar dat de kinderen zich (emotioneel) veilig en geborgen voelen. Bij de begeleiding in het proces van zindelijk worden willen we dit als volgt bevorderen:

- Een warme en accepterende omgang met de kinderen vinden wij essentieel.
- We letten goed op signalen die het kind in zijn gedrag geeft en nemen de emoties die het kind heeft serieus, door ze onder woorden te brengen en erop aan te sluiten in ons gedrag. Als het kind bijvoorbeeld angstig is, verwoorden we dat, gaan we mee naar het toilet en blijven erbij tot het kind weer aangekleed het toilet uitgaat.
- In sommige situaties en bij sommige kinderen kan humor een goed middel zijn om bepaalde spanningen te doorbreken.

We laten ieder kind in zijn waarde. Als het bijvoorbeeld in zijn broek heeft geplast, verwoorden we dat neutraal en zonder negatieve of kleinerende etiketten op het kind te plakken of het af te wijzen. Het gedrag van het kind en niet het kind zelf is onderwerp van het gesprek.

Bij het zindelijk worden maken we gebruik van de positieve invloed die het groepsproces hierop kan hebben. Tenzij we bij het kind bemerken dat hij of zij behoefte heeft aan privacy (uit wat hij zegt of uit zijn gedrag), wordt het gaan op het toilet in kleine groepjes verricht. Kinderen leren van elkaar en willen vaak ook graag meedoen met de andere kinderen. We hebben daarom ook meerdere toiletjes in gebruik.

Ter bevordering van de hygiëne nemen we een aantal maatregelen:

- Het afvegen van de billen van de kinderen wordt door de pedagogisch medewerkers verricht, dan wel gecontroleerd (bij oudere kinderen).
- Na het toiletgebruik wast ieder kind zijn/haar handen. Ook de pedagogisch medewerkers wassen na elke verschoning hun handen.
- De toiletruimte wordt dagelijks intensief schoongemaakt.

2.9 Omgaan met gevoelens

Begripsomschrijving

Onder dit thema verstaan we de manier waarop wij omgaan met de gevoelens van de kinderen in het kinderdagverblijf en hoe wij de kinderen begeleiden in het leren omgaan met de eigen gevoelens en die van anderen zowel in groepsverband als individueel.

Bij gevoelens kun je een onderscheid maken tussen positieve en minder positieve gevoelens. Positieve gevoelens zijn gevoelens die het welzijn van het kind en de omgeving bevorderen. Voorbeelden zijn blijdschap, opgewondenheid, vrolijkheid en geborgenheid.

Minder positieve gevoelens zijn gevoelens die een storende uitwerking hebben op het welzijn van het kind en/of zijn/haar omgeving. Voorbeelden zijn angst, verdriet, agressie/macht, jaloezie, frustratie en boosheid.

Onze werkwijze

Wij vinden het belangrijk dat ieder kind zichzelf kan en mag zijn. Daarom bieden wij voldoende de gelegenheid dat ieder kind zich kan uiten.

Middelen hierbij zijn onder andere: het met elkaar liedjes zingen, het (voor)lezen van verhalen, het bijpraten rond de tafel, het spelen met muziekinstrumenten, het uiten in gebaren en in spelvorm (zoals verkleedpartijen, schminken, poppenkast en fantasiespel).

Ook bij de inrichting van het kinderdagverblijf en de aanschaf van materialen krijgt het uiten van gevoelens de aandacht: aan het lokaal geven wij een huiselijke sfeer, met hoekjes voor rustig spel en gelegenheid om je terug te trekken, de centrale binnenspeelplaats (Schoolstraat 38) en de buitenspeelplaats voor drukker spel. Bij materialen kan worden gedacht aan diverse creatieve materialen en (voor)leesboekjes, waarin diverse gevoelens aan bod komen.

Bij het uiten van gevoelens is het zeer belangrijk dat het kind zich (emotioneel) veilig voelt en een vertrouwensband heeft met de pedagogisch medewerkers.

Bij het begeleiden van gevoelens vinden wij in onze omgang met de kinderen de volgende zaken van belang:

- Een warme en accepterende houding: wij willen de kinderen het vertrouwen geven dat ze altijd bij de pedagogisch medewerkers kunnen aankloppen voor een knuffel, op schoot zitten, stoeien, troosten of een luisterend oor.
- Respect: we nemen de gevoelens van de kinderen serieus en laten het kind in zijn waarde, ook wanneer het bij uiten van gevoelens gedrag vertoont dat gecorrigeerd moet worden, zoals agressie.
- Eerlijkheid: ook de pedagogisch medewerkers komen eerlijk voor hun gevoelens uit, zodat de kinderen leren ook met anderen rekening te houden en anderen te respecteren.
- Een kindgerichte benadering, dat wil zeggen; aansluitend op de behoeften en mogelijkheden van het kind. We gaan in op signalen die het kind geeft, zoals huilen, stil zijn, niet in de groep willen meedoen, druk zijn, baldadig zijn, afhankelijk zijn, uitbundig zijn, agressief zijn, lachen, springen, zingen en aandacht vragen.
- Ruimte voor plezier, waardoor er in het contact veel gelegenheid is tot het uiten en samen beleven van positieve gevoelens.
- Een positieve benadering: het uiten van positieve gevoelens door de pedagogisch medewerkers naar de kinderen krijgt voorrang boven het uiten van minder positieve gevoelens, zodat het kind een positief zelfbeeld kan ontwikkelen.

Het kind ontwikkelt zich in en door de interactie met de omgeving. Dit geldt ook voor het (leren) omgaan met de eigen gevoelens alsmede met die van de andere kinderen en van de pedagogisch medewerkers.

De pedagogisch medewerkers begeleiden dit proces door aan positieve gevoelens volop de ruimte te geven.

De begeleiding bij minder positieve gevoelens houdt in:

- Zo nodig troosten,
- Gevoelens onder woorden brengen, zodat het voor het kind begrijpelijk wordt,
- Proberen een positieve/constructieve wending te geven aan minder positieve gevoelens.

Bij deze begeleiding staat ons voor ogen dat de kinderen uitgroeien tot zelfstandige en evenwichtige mensen, die respect hebben voor zichzelf en voor anderen en die verantwoordelijkheidsgevoel hebben ten opzichte van de samenleving.

De opvoeding vindt plaats in een groep. Binnen het groepsproces hebben de pedagogisch medewerkers zorg en aandacht voor ieder individueel kind. Dit betekent ook, dat ze waar nodig de tijd nemen voor een kind. Ook als een kind zeer hevige gevoelens te verwerken krijgt, zoals het verlies van een ouder of een echtscheiding, dan zal dit ook binnen de groep kinderen besproken worden, voor zover de leeftijd dat toelaat en tenzij dit de privacy van de ouders schaadt of zij dit niet wensen.

Indien de pedagogisch medewerkers de indruk hebben dat een kind zijn/haar gevoelens niet goed kan verwerken, dan zal dit met de ouders ter sprake worden gebracht met het oog op eventuele doorverwijzing naar professionele hulp.

Ook bij het omgaan met gevoelens van het kind is overleg met de ouders wederom zeer belangrijk.

2.10 Creativiteit

Begripsomschrijving

Onder "creativiteit" verstaan we onze werkwijze ten aanzien van het scheppende vermogen van de kinderen in de groep, zowel in de "doe sfeer" als in de "denksfeer".

Onze werkwijze

Op het gebied van de creativiteit hanteren wij bij Tinker Bell de volgende uitgangspunten:

- Wij willen een omgeving creëren die uitdaging biedt aan de creatieve fases in de ontwikkeling van een kind.
- Wij laten ons bij de invulling van het werk op de eerste plaats leiden door de behoeften, de mogelijkheden en de belangstelling van het kind in de groep.
- Wij formuleren geen doelstellingen ten aanzien van een te behalen eindniveau.

Ons doel is het stimuleren en aanmoedigen van de scheppende vermogens van ieder kind, zodat het in staat is zelf voor een oplossing van een bepaald probleem te zorgen.

Wij proberen dit doel te realiseren door op bepaalde momenten van de dag ruimte en tijd vrij te maken voor creatieve activiteiten (de "doe-sfeer").

De kinderen maken bijvoorbeeld werkstukjes ter gelegenheid van een feestelijke gebeurtenis (verjaardag, Sinterklaas, Kerst).

Hierbij passen we de materialen aan bij de mogelijkheden van het kind. De kleintjes kleuren bijvoorbeeld met een dik potlood, de grotere kinderen met viltstiften. De kleine kinderen mogen bijvoorbeeld krassen, de grotere kinderen stimuleren we om binnen de lijntjes te kleuren.

Bij verven mogen de kinderen zich uitleven door met hun vingers, handen, penseel of een kwast te werk te gaan. Vanzelfsprekend krijgen de kinderen een verfschortje om, zodat kleding niet vies wordt.

Het gaat hierbij niet zozeer om het eindresultaat, maar om het plezier dat de kinderen eraan beleven. We leggen de nadruk op het proces en niet op het product. Als het kind zijn werkstuk laat zien, bijvoorbeeld bij het kleien, dan brengen we het onder woorden en bewonderen het.

Dit geldt bijvoorbeeld ook voor een werkstukje voor de verjaardag van vader of moeder. We stimuleren dat de kinderen iets maken, maar als het kind iets anders wil doen, laten we het vrij.

Een ander middel om de creativiteit van de kinderen te stimuleren is de kinderen voldoende ruimte te geven bij het zoeken naar oplossingen, zowel in het spel als in het gewone dagelijkse leven (de "denksfeer"). We letten erop dat we niet voor de kinderen denken bij het zoeken naar oplossingen, maar geven de kinderen de ruimte deze zelf te zoeken. Zo kunnen kinderen ook (speel)materiaal in hun spel heel anders gebruiken dan waarvoor het bedoeld is. Voor zover dit niet ten koste gaat van de veiligheid van de kinderen of van het materiaal, geven wij hieraan ruimte zodat het spel zich kan ontwikkelen.

Bij de creativiteit gebruiken we verschillende materialen, zoals kleurpotloden en viltstiften van verschillende diktes, schaaftjes, kwasten, penselen, verf, papier, karton en klei. Ook gebruiken we materialen zoals blokken en verkleedspullen. Wij letten goed op een veilige omgang met de verschillende materialen.

2.11 Feesten

Begripsomschrijving

Onder het thema "feesten" verstaan we het vieren van verjaardagen van kinderen en pedagogisch medewerkers en het vieren van feesten door het jaar heen, zoals Sinterklaas en Kerst.

Onze werkwijze

Bij Tinker Bell willen we een huiselijke en warme sfeer creëren. Het vieren van feesten draagt hieraan bij. Aangezien feesten de dagelijkse routine doorbreken zijn ze een leuk en afwisselend voor de kinderen. Bovendien geven feesten gelegenheid tot plezier, waaraan wij in het contact met de kinderen ruimte willen geven.

Het contact tussen pedagogisch medewerkers en kinderen en tussen de kinderen onderling vinden wij ook bij het vieren van feesten belangrijk. Bovendien bevordert het vieren van feesten met elkaar ook het onderlinge contact.

We kiezen bij het vieren van feesten voor een kindgerichte benadering. Dat wil zeggen dat wij bij het organiseren van de feesten aansluiten bij de behoeften, de mogelijkheden en de belangstelling van de groep kinderen. En tijdens het vieren van het feest sluiten wij ook zoveel mogelijk aan bij de behoeften van ieder individueel kind.

Aangezien kinderen daar behoefte aan hebben, hechten we belang aan duidelijkheid en voorspelbaarheid, zo ook bij het vieren van feesten. Dit willen we bereiken door regelmatig terugkerende feesten, zoals verjaardagen, te laten verlopen volgens een vast patroon en door het begin, het verloop en het eind van het feest naar de kinderen toe duidelijk af te bakenen.

De gezondheid en veiligheid van de kinderen staat ook bij het feestvieren voorop. We streven ernaar de kinderen niet te laten snoepen, er zijn immers genoeg gezonde alternatieve traktaties. Dit ook met het oog op bepaalde allergieën die steeds vaker naar voren komen. Bovendien mogen de traktaties niet te klein zijn, in verband met verstikkingsgevaar. Ook eventuele cadeautjes dienen met het oog op de veiligheid te zijn aangepast aan de ontwikkelingsfase van de kinderen. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Dit betekent dat zij zelf bepalen of hun kind wel of niet meedoet aan de feesten die wij bij Tinker Bell vieren. Ook bij de invulling van religieuze feesten, zoals Kerstfeest, ligt deze verantwoordelijkheid bij de ouders. Bij het organiseren en vieren van feesten is een goed contact tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders dan ook wederom belangrijk.

De ouders worden uitvoerig geïnformeerd als er een feest gevierd gaat worden. Hoewel de feesten onderling en per jaar kunnen verschillen wordt bij de organisatie en uitvoering altijd de bovenbeschreven werkwijze in acht genomen.

Nawoord

Wij hopen dat u de opvang van uw kind of kinderen als prettig ervaart of zult ervaren binnen Tinker Bell. Als u vragen en/of opmerkingen heeft, kunt u altijd terecht bij de pedagogisch medewerker van de groep. Ook de directie is hiervoor beschikbaar.

Zoals in dit plan is beschreven, beschikken wij over protocollen aangaande diverse onderwerpen, zoals meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld. Mocht u deze in willen zien, dan kunt u hierom vragen bij de pedagogisch medewerker van de groep. Deze mogen dan binnen Tinker Bell bekeken worden. Al onze protocollen zijn ook op onze site te bekijken: www.tinker-bell.nl

Tevens beschikken wij over een algemene klachtenregeling. Het verdient uiteraard de voorkeur als u uw klacht eerst mondeling bespreekbaar maakt, maar mocht dit vanwege wat voor reden dan ook niet mogelijk zijn of heeft dit u niet voldoende geholpen, dan kunt u gebruik maken van de klachtenregeling.

Tinker Bell Kinderdagverblijven B.V.

Bijlage 1.1.

In dit Kindvolg- en Stimulerings-plan van Tinker Bell kinderdagverblijven presenteren we onze visie op de volgende aspecten van ons werk:

1. Hoe volgen we de ontwikkeling van onze kinderen?
2. Hoe signaleren we ontwikkelingsvertraging en -versnelling?
3. Hoe overleggen we met de ouders en maken we hen eventueel wegwijs in de sociale kaart?
4. Hoe ziet het ontwikkelingsgericht werken er bij ons uit?
5. Hoe werken we samen met het onderwijs en de buitenschoolse opvang?

1. Hoe volgen we de ontwikkeling van onze kinderen?

Het uitgangspunt van ons werk zijn de observatiegegevens en aanvullende gegevens van de kinderen. Die verzamelen we op de volgende manieren:

1. We ontvangen informatie van de ouders. Ouders vullen een intake formulier in die ze meenemen naar het intakegesprek.
2. We nemen een intake lijst af en houden algemene gegevens bij.
3. We volgen de ontwikkeling van de kinderen aan de hand van een kindvolgsysteem. We noteren bijzonderheden in een kind dossier die de pedagogisch medewerkers bij houden op de groep.

Punt 2 en 3 zullen we toelichten.

De intake lijst is een onderdeel van het Pravoo-kindvolgsysteem voor kinderen van 0-4 jaar. Daarnaast gebruiken wij ook een intake lijst van Tinker Bell zelf. Daarin leggen we de formele gegevens vast, maar ook de bijzonderheden van het kind t.a.v. het fysieke en sociaal-emotionele functioneren van het kind, nemen we gewoontes van het kind op en de voorkeuren en bijzonderheden.

Het kindvolggedeelte van het kindvolgsysteem bevat de volgende onderdelen:

-Deel A: de ontwikkelingsitems voor kinderen van 0-2,5 jaar met de onderdelen: afscheid, initiatief, activiteit, voorkeurshouding, grote bewegingen, kleine bewegingen, drinken, eten, taal algemeen, taal; woordenschat, contact met andere kinderen, relaties met medewerksters, welbevinden, ontwikkelbaarheid/leerbaarheid, regelgedrag, persoonlijkheidskenmerken.

-Deel B: de ontwikkelingsitems voor kinderen van 2,6-4 jaar met de onderdelen: afscheid, initiatief, activiteitsniveau, werken taakgerichtheid, tekenen, bloemproef, speelduur, speelkwaliteit, samenspel, luisterhouding, deelname in de kring, grote motoriek, kleine motoriek, eten en drinken, verstaanbaarheid, woordenschat, contact met andere kinderen contact met medewerksters, welbevinden, ontwikkelbaarheid/leerbaarheid, regelgedrag, persoonlijkheidskenmerken, visuele waarneming, redzaamheid kleding, zindelijkheid.

-Deel C: de ontwikkelingsitems voor kinderen die begeleid worden volgens de VVE-leerlijnen. Met de onderdelen: taal en rekenen.

Twee keer per jaar vullen we deze lijsten in en daarmee kunnen we de ontwikkeling van de kinderen zien.

Naast de voor gestructureerde items kunnen we ook per onderdeel aanvullende opmerkingen/observaties weergegeven.

Onderstaand een voorbeeld van het ontwikkelingsgebied van de kleine motoriek.

6 Bewegingstendentie; kleine motoriek		HANDLEIDING DEEL A 6		Dit zijn de peilmomenten:	
6.1	Doet weinig/niets met de handen en vingers	☒	☐	☐	☐
6.2	Hanteert de vuistgreep	☐	☒	☐	☐
6.3	Hanteert de vingersgreep	☐	☐	☒	☒
6.4	Hanteert de pincetgreep, kan kleine voorwerpen pakken (kralen/dopjes, etc.)	☐	☐	☐	☐
6.5	Kan kleuren (hoeft nog niet binnen de lijnen) /vingerverven en plakken	☐	☐	☐	☒

2. Hoe signaleren we ontwikkelingsvertraging en -versnelling?

Zo gauw een kind in het volgsysteem in een vakje scoort dat in een blauw/groene veld zit, vertoont het een achterstand. In het systeem is dat in één oogopslag te zien. Als het kind dat voor de eerste keer doet, is er een achterstand van een half jaar. Als het voor de tweede keer hetzelfde gedrag vertoont, is de achterstand een jaar. Omdat de ontwikkeling van jonge kinderen schommelt en kinderen ook een ontwikkelingsspurt kunnen vertonen, bieden we over het algemeen pas gerichte speciale begeleiding als het kind twee keer achtereenvolgend hetzelfde gedrag vertoont in het blauw/groene signaleringsveld.

Een ontwikkelingsvoorsprong kunnen we vaststellen als het kind op jonge leeftijd al helemaal onderin de serie ontwikkelingsstappen scoort. Ook de voorsprong zien we in één oogopslag.

Groepsoverzicht

Een speciaal hulpmiddel is het groepsoverzicht. Daarmee kunnen we in één oogopslag de gehele groep bekijken en zo vaststellen welke kinderen er ontwikkelingsvertragingen/voorsprongen vertonen en welke vormen van vertraagde ontwikkeling met de gehele groep aangepast kunnen worden omdat meerdere kinderen ongewenst gedrag vertonen.

We kunnen ook een groepsoverzicht samenstellen zonder de namen van de kinderen om een indruk aan derden te geven over het ontwikkelingsbeeld van de gehele groep.

3. Hoe overleggen we met de ouders en maken we hen eventueel wegwijs in de sociale kaart?

Na afloop van het invullen van de ontwikkelings-items kunnen we daar een pdf-versie van maken die we met de ouders bespreken. Op die manier blijven de ouders op de hoogte van de ontwikkeling van hun kind. We geven bij de ouders aan dat we de lijsten weer ingevuld hebben en indien ouders dit wensen krijgen zij hier een pdf-versie van. We leggen de ouders uit, als dat van toepassing is, op welke manier we hun kind speciale begeleiding bieden en wat de mogelijkheden voor de ouders zijn. Bij de mogelijkheden voor de ouders gaat het twee dingen:

1. het ontvangen van tips
2. het helpen zoeken van externe hulp

Ook geven we de ouders adviezen om, indien nodig, externe hulp in te schakelen.

Dat betekent dat we gegevens hebben van hulpverleningsmogelijkheden in de buurt. Die sociale kaart houden we bij en we vragen de ouders ook naar ervaringen met die instanties.

De contacten met de ouders noteren we in het kind dossier die pedagogisch medewerkers op de groep bij houden.

4. Hoe ziet het ontwikkelingsgericht werken er bij ons uit?

Onder ontwikkelingsgericht werken verstaan we de pedagogische handelingen die we uitvoeren om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren.

Daarbij gaat het in grote lijnen om drie soorten kinderen:

1. kinderen die zich ontwikkelen volgens de aangegeven lijnen uit het kindvolgsysteem
2. kinderen met een of meer vertraagde ontwikkelingsgebieden
3. kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

1. Kinderen die zich ontwikkelen volgens de aangegeven lijnen uit het kindvolgsysteem

Bij deze kinderen gaat het om kinderen met voldoende spontane ontwikkelingsmogelijkheden. Dat wil zeggen dat deze kinderen een ontwikkelingskracht hebben om zichzelf te ontwikkelen. Ze hebben eigenlijk weinig aansporing, stimulering en hulp nodig. Het gaat vanzelf. Dat betekent voor ons dagverblijf twee dingen:

- A. We zorgen voor een **rijke omgeving** met voldoende speel - en ontwikkelingsmaterialen zodat kinderen aan de hand van die materialen en hun groepsgenoten zich verder kunnen ontwikkelen.
- B. We verzorgen thema-activiteiten waar die kinderen aan meedoen en waarbinnen veel ontwikkelingsaspecten aan de orde komen. We bepalen ieder jaar 6 tot 8 thema's die we in een jaar behandelen. Een thema duurt 6 tot 8 weken. Tijdens het behandelen van de thema's wordt er rekening gehouden met de 4 doelen uit het pedagogisch curriculum voor het jonge kind in de kinderopvang.
- C. we voeren o.a. talige activiteiten uit in de vorm van gesprekken en voorlezen en we verbaliseren veel tijdens het omgaan met de kinderen.

Bij de begeleiding van de taalontwikkeling sluiten we ons aan bij de manier waarop kinderen thuis de taal leren.

Kenmerken voor de stimulerende taalactiviteiten van zijn:

1. Praten tegen het kind. Dit al doen vanaf de geboorte. Het kind kijkt de pedagogisch medewerker aan, maar voelt na verloop van tijd het communicatieaspect van de taal aan en zal ook terug reageren. Vanuit de kant van het kind is dat eerst non-verbaal. De pedagogisch medewerkers praten zo duidelijk mogelijk en gewoon in eenvoudige zinnen, maar niet in een onjuiste vorm van kinderlijke taal.
2. Ze praten met het kind. Nu is de taal gericht op reacties van het kind en sluiten de pedagogisch medewerkers aan bij wat het kind zegt. Ze reageren erop.
3. De pedagogisch medewerkers verbaliseren de alledaagse activiteiten. Dat wil zeggen dat ze voor het kind onder woorden brengen wat ze aan het doen zijn. Op deze wijze leert het kind beleefde taal en dat is de basis voor de taalontwikkeling. Ze hanteren dus vooral taal tijdens de alledaagse concrete situaties en bij het omgaan met alledaagse materialen m.b.t. voeding, kleding, de dagritmeactiviteiten, bij het omgaan met mensen en dieren, flora en voorwerpen.
4. Het grote voordeel van deze invalshoek is dat makkelijk de noodzakelijke herhalingen van hetzelfde taalaanbod mogelijk zijn.
5. De pedagogisch medewerkers zorgen voor taalgebruikssituaties bij het samenwerken, samenspelen en zelfredzaamheid. Het kind ervaart dan de noodzaak van de taal omdat je die nodig hebt bij het omgaan met elkaar.

6. De pedagogisch medewerkers reageren blij en enthousiast op het kind.
7. De pedagogisch medewerkers bekijken en bespreken boekjes met hun kind en herhalen die veel. Zelfs van het met een baby bekijken van boekjes is bewezen dat dat een gunstige invloed heeft op de taalontwikkeling. Het kenmerkende daarvan is dat de woorden behandeld worden in de vorm van rijmpjes en dat vergemakkelijkt het onthouden van de bijschriften bij de plaatjes. Het handige van de boekjesaanpak is dat je, omdat je regelmatig een zelfde boekje behandelt, een goed beeld krijgt van de ontwikkelbaarheid van het kind.

2. Kinderen met een of meer vertraagde ontwikkelingsinhouden

Bij deze kinderen voeren we volgende vorm van aanpak uit:

1. De natuurlijke benadering (zie boven)
2. Het werken met het begeleidingsplan uit het kindvolgsysteem.

1. De natuurlijke benadering

Voor kinderen met een vertraagde ontwikkeling op het gebied van de taal bestaat deze benadering uit:

- A. De gewone natuurlijke aanpak, (zie de beschrijving bij kinderen die zich gewenst ontwikkelen) naar dan intensiever.
- B. Met meer herhalingen.
- C. Met meer boek- en praatafstemming met de ouders.
4. Naast het alledaagse verbaliseren is het aan te bevelen het spel te gebruiken als middel om de taalontwikkeling te stimuleren.
5. Evalueren met kindvolgsysteem. Het Pravoo-kindvolgsysteem voor 0-4-jarige is daarvoor erg geschikt.
6. Formatief evalueren. Dat wil zeggen dat je met de gewone alledaagse dingen zoals nog een keer weer prentenboekje doornemen ook de ontwikkeling van een kind in kunt schatten.

2. Het werken met het begeleidingsplan uit het kindvolgsysteem

Voor alle ontwikkelingsaspecten van het kindvolgsysteem bevat het systeem begeleidingshulpen. Aan de hand van een begeleidingsplan stellen we begeleidingsdoelen vast en kiezen we de begeleidingshulpen uit het systeem.

3. Kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

Het kindvolgsysteem bevat een aparte brochure met aanwijzingen voor het signaleren en begeleiden van kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

De belangrijkste opdrachten voor ons zijn:

- Ervoor zorgen dat de houdingskenmerken van een kind die ondernemend en initiatief nemend van aard zijn, aanwezig blijven.
- Ervoor zorgen dat het kind zich verder kan ontwikkelen. Bij het werken aan deze doelen zijn er twee hoofdinvallshoeken, namelijk: -een aansluitende benadering door de medewerker gericht op de naastgelegen ontwikkeling.

Bij de benadering van kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong gaat het erom dat de grondhouding van deze kinderen, namelijk hun ontwikkelingsdrang niet gedoofd mag worden. Ze hebben talenten en ze hebben recht op de ontwikkeling van die talenten. Dat betekent voor ons:

1. Dat als het kind aan het spelen of aan het werken is we naar het kind toegaan en kijken of we het kind in de zone van de naastgelegen ontwikkeling kunt brengen. Bijvoorbeeld een kind speelt al het thee drinken in de poppen/huishoek. Dan zijn er twee mogelijkheden. Ten eerste zorgen we ervoor dat er in de poppenhoek materialen komen waarmee je ook het ontbijten kunt spelen. Vaak lokken aanvullende materialen ook weer ander spel uit. We verversen regelmatig de poppenhoek zodat kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong uitgedaagd blijven worden. Soms doen we het kind ook spelvoorstellen en stellen we bepaalde thema's voorstellen om te gaan spelen.
2. Dat we als we bij het kind komen in langere zinnen spreken dan als we bij andere kinderen zijn.
3. Dat we proberen om denkvragen aan het kind te stellen van het type: wat zou er gebeuren als je..... Waarom zouden ze dat zo doen/waarom heb jij dit zo gedaan?
4. Dat als we vaststellen wat een kind over een bepaald onderwerp al weet, we proberen om het kind iets nieuws te leren. (We leren peuters met een ontwikkelingsvoorsprong in de herfst ook drie namen van bomen leren en de bijbehorende bladeren.)
5. Dat we ook regelmatig woordvragen stellen: Weet je ook hoe het heet als je .....
6. Dat we regelmatig met deze kinderen in de kleine kring een kringgesprek houden op het niveau van deze kinderen.
7. Dat het belangrijk is te weten voor welke onderwerpen een kind speciale interesse heeft zodat we met het kind die onderwerpen kunnen behandelen, bijvoorbeeld door erover te spelen of er prentenboeken over te bekijken.
8. Dat we het kind, net zoals de andere kinderen pluimpjes geven en prijzen voor wat het doet en gedaan heeft. Het is belangrijk voor deze kinderen te ervaren dat hun inzet wat oplevert. Dat houdt de motivatie in stand.
9. Dat we op letten of het kind geen gedragsproblemen gaat vertonen. Soms is dat een teken van onvoldoende ontwikkelingsaanbod. Daarnaast is het belangrijk om voor een evenwichtige ontwikkeling te zorgen Er zijn ook kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong die zich sociaal gaan isoleren. Dan hebben we de opdracht deze kinderen sociale ervaringen met groepsgenoten op te laten doen. Soms komt het ook voor dat kinderen zich eenzaam gaan voelen of hun zelfvertrouwen verliezen.
10. Dat we deze kinderen ook langere liedjes en opzegversjes aanleren.
11. Dat we ervoor zorgen dat het kind ook regelmatig kan spelen en werken met andere kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

Het aanbieden van ontwikkeling stimulerende materialen

Er zijn voor kinderen met een ontwikkeling voorsprong veel materialen beschikbaar. We maken ook gebruik van materialen die bedoeld zijn voor kinderen in bijvoorbeeld groep 1/2 van de basisschool. Daarbij gaat het om de volgende materialen:

- Moeilijke puzzels. Sommige kinderen kunnen als driejarige al puzzels tussen de 20 en 50 stukjes aan.

We proberen steeds om te kijken waar deze kinderen behoefte aan hebben en dat aan te bieden of daar ruimte voor te geven.

We bespreken ook regelmatig prentenboeken met deze kinderen. Het gaat dan om prentenboeken met meer details dan de boeken die gewoonlijk in een dagverblijf en peuterspeelzaal aanwezig zijn.

5. Hoe werken we samen met het onderwijs.

De doorgaande lijn van kinderdagverblijf naar de basisschool proberen we op de volgende manieren te optimaliseren:

1. de overdracht naar de basisschool
2. inhoudelijke kennisdeling
3. inhoudelijke samenwerking

1. De overdracht naar de basisschool

Als kinderen het dagverblijf verlaten vullen we het overdrachtsblad in. Dat blad is onderdeel van het kindvolgsysteem.

Het blad bestaat uit een uitdraai van de gescoorde ontwikkelingsitems en aanvullende informatie.

Wij overhandigen de ouders dat formulier en sporen hen aan het formulier aan de basisschool te overhandigen. In een aantal gevallen zullen we de ouders voorstellen om niet alleen de overdracht op papier uit te voeren, maar ook persoonlijk contact te hebben met de leerkrachten van groep 1/2 van de basisschool. Onze visie is dat de ouders bepalen op welke manier de overdracht plaats kan vinden.